

BARN OG MEDIER 2016

9-16-åringers bruk og opplevelse av medier

Innhold

Fordord	3
Mediehverdag	4
Tidsbruk	10
Medieinnhold.....	18
Sosiale medier.....	30
Dataspill.....	36
Seksualitet	44
Mobbing, trusler og utestengelse	56
Delingskultur	70
Regler og veiledning.....	76

Mål og metode

Barn og medier-undersøkelsene er hjørnesteinen i Medietilsynets arbeid på feltet barn og unge. Det skal være en kunnskapsbase som vi selv tar utgangspunktet i – men som har som mål å være til nytte for alle; fagfolk, beslutningstakere og media. Når du leser hva barn, unge og foreldre rapporterer på våre 50 spørsmål kan det godt være at du stiller nye spørsmål. Det er også meningen. Barn og medier-undersøkelsene skal være et talerør for hvordan intervjuobjektene opplever sin mediehverdag, men det er ikke endelige svar. Vi håper at våre undersøkelser kan bidra til at ny forskning, nye spørsmål og utfordringer ser dagens lys. Barns medievaner er i stadig og rask endring, og sammen med en rekke andre har vi et ansvar for å se, undersøke og søke å forstå disse – for så å bidra til tiltak og støtte der det trengs.

Barn og medier 2016 er gjennomført av Sentio Research AS på oppdrag av Medietilsynet. Prosjektleder i Medietilsynet har vært Thomas Haugan-Hepsø. Undersøkelsen er finansiert av en interdepartemental arbeidsgruppe bestående av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

2888 barn mellom 9 og 16 år, og 2007 foreldre med barn mellom 1 og 16 år har deltatt i undersøkelsen. Medietilsynet har hentet innspill til spørsmål fra flere samarbeidspartnere i forskningsmiljøer og det norske Trygg bruk-nettverket. Medietilsynet har også vært i dialog med det svenske medietilsynet; Statens Medieråd som også gjennomfører lignende undersøkelser (Ungar & medier 2015). I tillegg har vi brukt Medietilsynets ungdomspanel fra Gudeberg skole i Fredrikstad til råd om spørsmålsstillinger.

Undersøkelsen ble gjennomført ved rekruttering av et utvalg skoler, basert på klyngeutvalg. Datainnsamlingen er gjennomført ved bruk av elektronisk spørreskjema. Parallelt er det gjennomført en undersøkelse med foreldre til barn i alderen 1–16 år. Dette både for å avdekke gap i digital mediebruk, kompetanse og holdninger, samt foreldrenes kunnskaper om barnas nettbruk og erfaringer. Versjonen du leser nå er en komprimert utgave med svar fra både barn og foreldre. Fullversjonene kan du finne på www.medietilsynet.no

God lesning!

Medie- hverdag

Norge er ett av landene i verden med mest tilgang på teknologi – ikke bare i industri og arbeidsliv, men for barn og voksne flest. Tilgangen på verktøy og internett er høy, og generelt sett kan vi si at «alle har internett».

Mediebruk kan være en kilde til samspill i hjemmet, men også til konflikt. Det er tydelig uoverenskomst mellom hva barn bruker mest tid på, og hva de opplever at foreldre viser mest interesse for. Til felles har de at «andre fritidsaktiviteter» kommer på førsteplass.

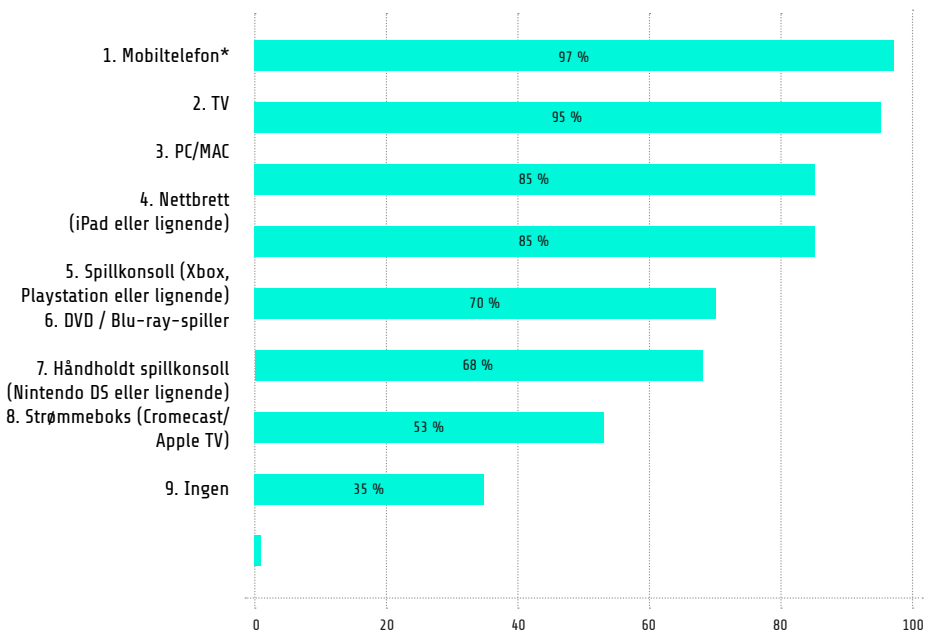
Mens mobilen er det verktøyet barn og unge bruker mest, er det mobilbruken foreldrene selv sier de snakker minst med barna om. Oftest vil foreldre snakke med barna om hva de leser, hva de kjøper og hvilke filmer og tv-programmer de ser.

Ett av landene i verden med mest tilgang på teknologi – ikke bare i industri og arbeidsliv, men for barn og voksne flest. Tilgangen på verktøy og internett er høy, og generelt sett kan vi si at «alle har internett».

Mediebruk kan være en kilde til samspill i hjemmet, men også til konflikt. Det er tydelig uoverenskomst mellom hva barn bruker mest tid på, og hva de opplever at foreldre viser mest interesse for. Til felles har de at «andre fritidsaktiviteter» kommer på førsteplass.

Disse digitale verktøyene har barn mellom 9 og 16 år tilgang til hjemme

Tilgang og bruk er ikke det samme

Tilgang er ikke det samme som bruk. Det vil si at for eksempel tv – som nær sagt alle har hjemme – ikke er det mediet barn bruker mest. Når vi har spurt barn om hva de brukte tid på dagen før, svarer de at de brukte mest tid på mobilen (86 %). De fleste så også på film eller tv-program (79 %) – uten at vi vet hvilket verktøy de brukte til dette.

Tilgangen til forskjellige verktøy endrer seg med alder, og jo eldre barna er, jo flere verktøy får de tilgang til. PC/Mac-tilgangen øker særlig med alder, fra 71 prosent for 9–11-åringene, til 97 prosent for 15–16-åringene. Dette har naturlig nok å gjøre med at PC/Mac brukes i skolesammenheng, og at skolebruken også øker med alderen. Kjønnforskjellene er store på spillkonsoller, der 93 prosent av gutter i alderen 15–16 år har tilgang til X-box/Playstation eller lignende, mot 69 prosent av jentene. Selv om disse forskjellene også går på type spill er det størst forskjell på hvilket utstyr de spiller på.

Langt større tilgang på smarttelefoner i 2016

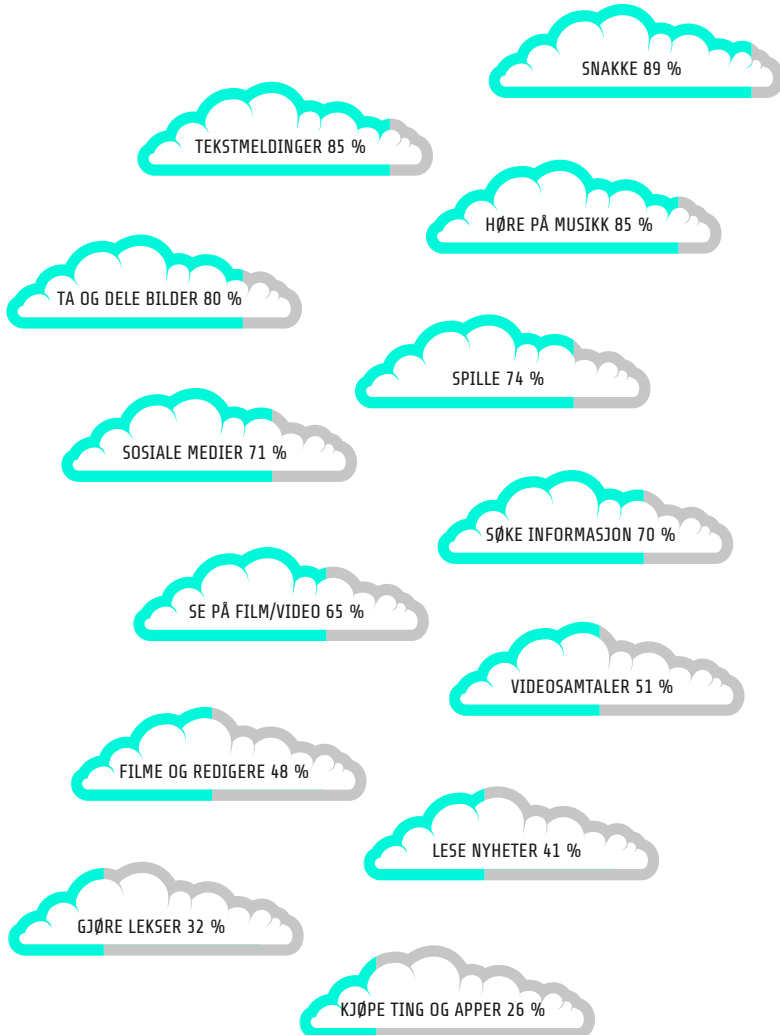
De aller fleste barn i alderen 9–16 år har tilgang til en kraftig datamaskin i miniversjon, også kalt smarttelefon. Kun tre prosent svarer at de ikke har tilgang til mobil i det hele tatt. 91 prosent har en smarttelefon. Smarttelefonen har over tid hatt en betydelig økning for 9–11-åringene. Det er tilsvarende mønster for 12–14-åringene, selv om økningen ikke er like sterk. Nærmest alle 16-åringene, uavhengig av kjønn, har smarttelefon i 2016.

Har du mobiltelefon?	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9-11 ÅR			12-14 ÅR			15-16 ÅR	GUTT	JENTE	
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2016	2016	2016	2016
Ja, har en smarttelefon	49	67	81	70	90	95	97	88	92	91
Ja, har en egen mobil (ikke smarttlf.)	37	18	9	28	7	3	1	6	4	5
Ja, deler en mobil med andre i familien	5	4	3	1	1	0	1	2	1	1
Nei	9	11	7	2	3	2	1	5	2	3

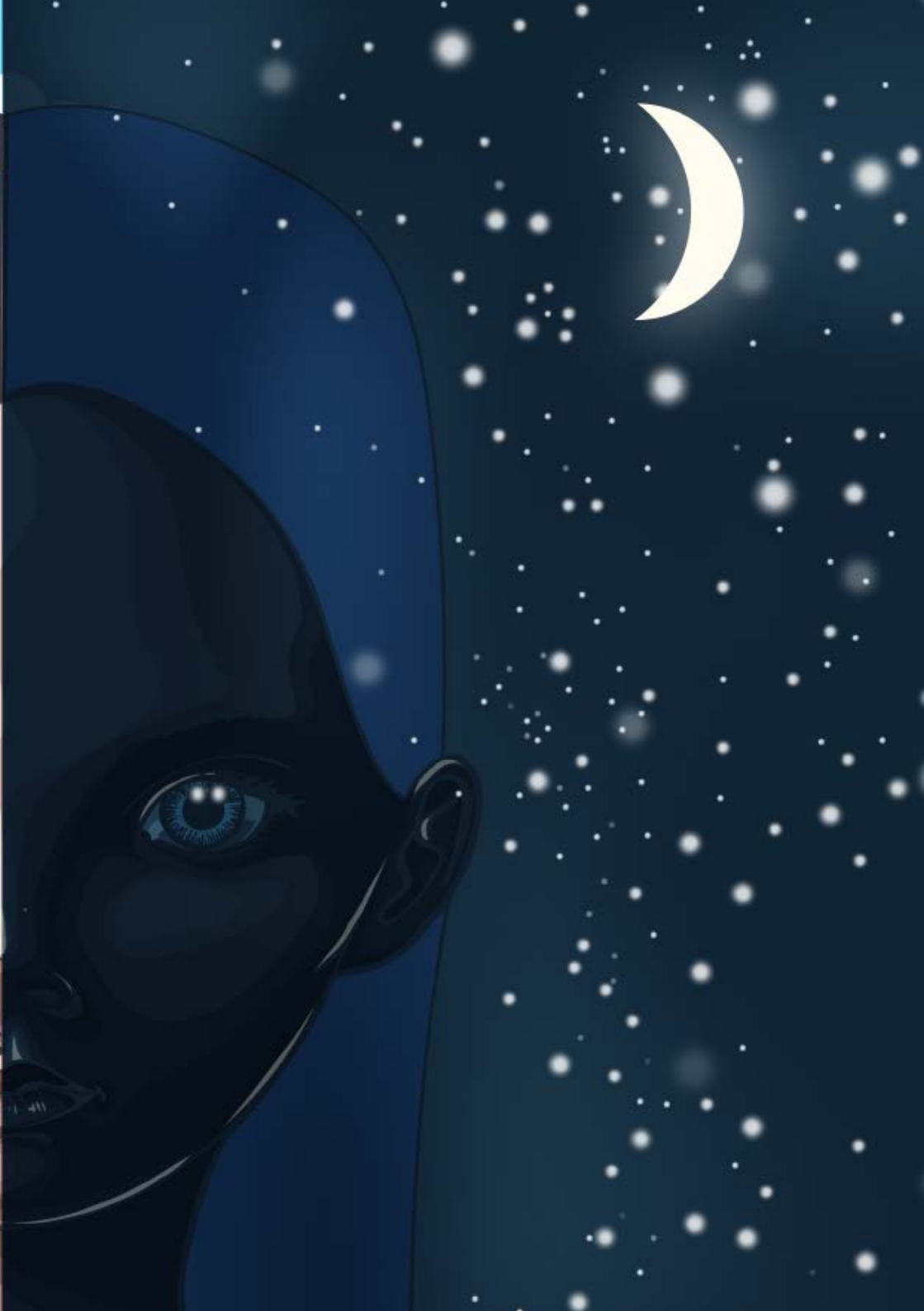
Dette bruker barna mobilen til

Mobilbruken har variert og utviklet seg over tid. De tydeligste funnene er en kraftig økning i andelen som bruker mobilen til sosiale medier. Gjennomgående har mobilen fått et langt mer omfattende bruksområde enn tidligere.

A stylized illustration of a person's face in profile, looking towards the right. The person has light skin and blue eyes. The background is a bright blue sky with several white, fluffy clouds. A large white circle is positioned on the left side of the image, containing the text 'Tidsbruk'.

Tidsbruk

Barn og unge bruker mye tid på medier, og det er et av punktene som kan være mest diskutert og konfliktfylt i familien, både for voksne og barn. Bruk av mobil og internett samt å treffe venner er aktivitetene barna bruker *mest* tid på.

Tid brukt på internett, sosiale medier og mobil er økende med alder. Tidsbruk på film og tv og å treffe venner er mer aldersuavhengig.

Gutter bruker mer tid på spill enn jenter, mens jentene ligger i toppen når det gjelder tidsbruk på sosiale medier, mobil og å treffe venner.

Barnas vurdering av egen og foreldrenes tidsbruk

Barna mener gjennomgående at de bruker passe med tid på de ulike aktivitetene. Betydelige andeler mener imidlertid de bruker for mye tid på mobilen, sosiale medier og internett, samt for *lite* tid på å treffe venner.

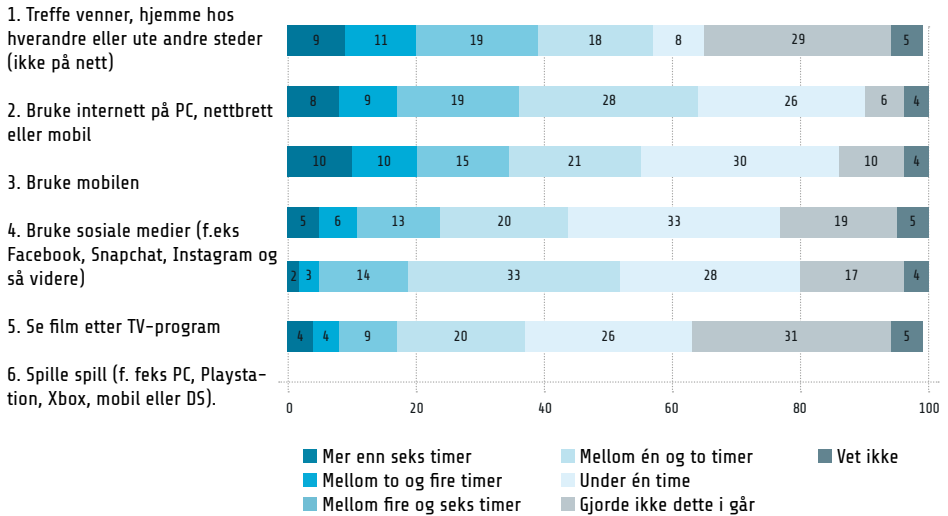
Guttene bruker betydelig mer tid på spill enn jenter. Totalt 79 prosent av guttene svarte at de hadde hadde brukt tid på å spille dataspill mot 48 prosent av jentene.

Jentene er generelt mer kritiske til egen tidsbruk enn guttene. Aldersforskjellene er ikke store for guttene, men for jentene ser vi en tendens til at jo eldre de er, jo mer kritiske er de til egen tidsbruk.

Mange synes imidlertid foreldrene bruker for *mye* tid på jobb, mobilbruk, sosiale medier og internett samt for *lite* tid på sport/trening. Her er jentene og guttene forholdsvis samstemte. Det samme gjelder de ulike aldersgruppene.

Sammenlignet med tidligere år, har det spesielt vært en økning i andelen barn og unge som mener foreldrene bruker for mye tid på mobilen.

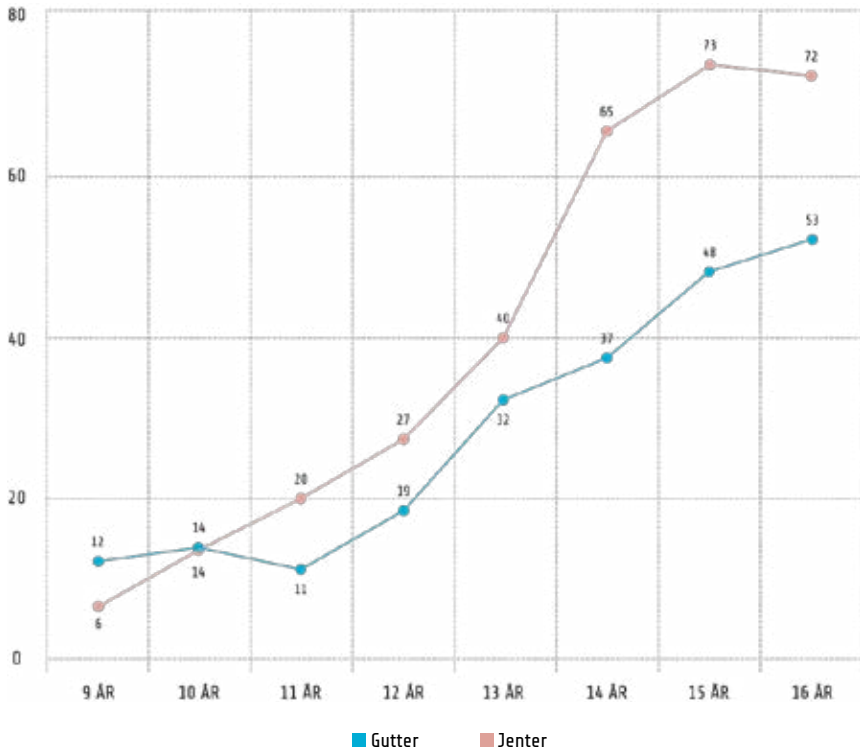
Om du tenker på dagen i går, omtrent hvor lang tid brukte du på å gjøre følgende?
 Prosent, 9–16 år.

84 prosent brukte tid på mobilen dagen i forveien. Ti prosent svarte at de ikke brukte mobil. Mobilbruken varierer både ut fra kjønn og alder. Fra 12-årsalderen øker tidsbruken, og forskjellen mellom kjønnene blir også større. 72 prosent av jentene i alderen 15–16 år brukte to timer eller mer på mobilen dagen i forveien, mot 51 prosent av guttene.

For jentene stabiliseres andelen som brukte to timer eller mer på mobilen fra ca. 15-årsalder, mens den fortsatt er jevnt økende blant guttene.

Prosentandel av gutter og jenter som brukte mobilen i to timer eller mer dagen i forveien.

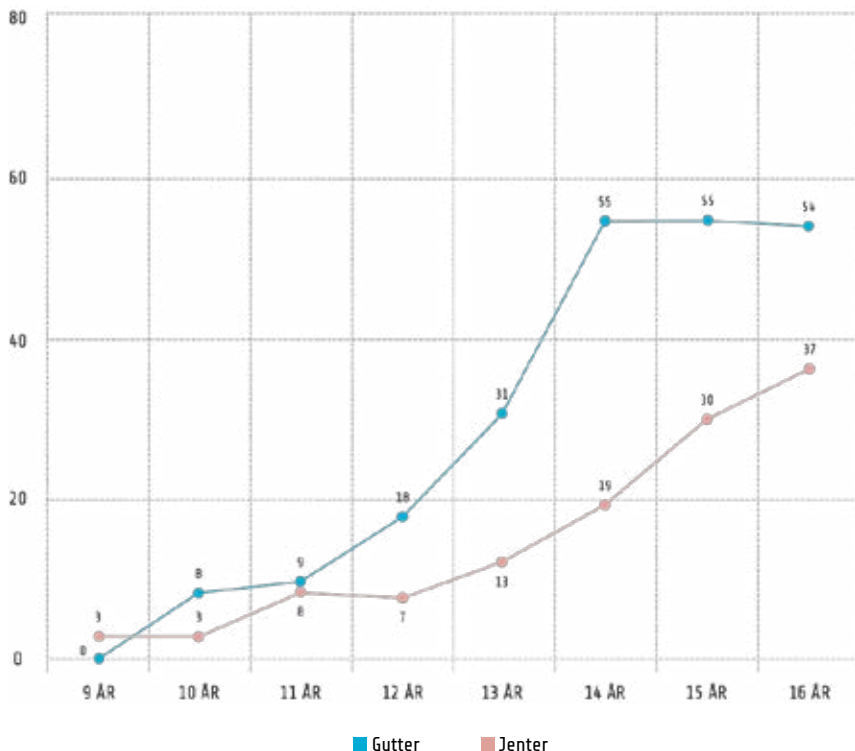
Tidsbruken på sosiale medier har sterk sammenheng med både kjønn og alder. Frem til ca. 11-årsalder bruker få gutter og jenter særlig tid på sosiale medier.

Fra 12-årsalderen skjer den største endringen, og spesielt blant jentene øker andelen som brukte sosiale medier i to timer eller mer.

Når jentene er 14 år stagnerer økningen, mens økningen fortsetter jevnt blant guttene. Forskjellen mellom jentene og guttene er derfor størst blant 14-åringene og mindre blant 16-åringene, selv om differansen fremdeles er betydelig. Totalt 54 prosent av jentene i alderen 15–16 år brukte sosiale medier i to timer eller mer, mot 34 prosent av guttene i samme alder.

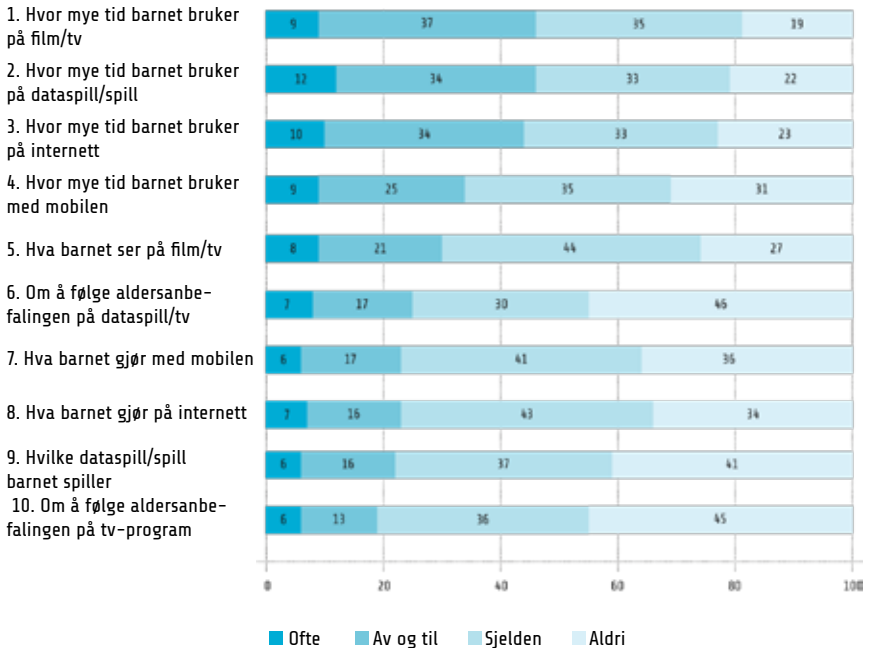
Prosentandel av gutter og jenter som brukte to timer eller mer på sosiale medier dagen i forveien

Foreldres mening om barns bruk av tid på medier

Bruker du og barnet å være uenige om...? Prosentandeler. Foreldre med barn mellom 1–16 år

Ifølge foreldrene er det mest uenighet om tiden barnet bruker på ulike medier, mens det er mindre uenighet om hva barnet gjør/ser på mediene. 46 prosent er ofte eller av og til uenig med barnet om tid brukt på film/tv, og like stor andel er uenig om tid brukt på dataspill/spill. 44 prosent er ofte eller av og til uenig om tiden brukt på internett, og 33 prosent er uenig om tiden barnet bruker med mobilen.

Samtidig som mange er uenige med barna om tidsbruk, oppgir mange foreldre at det er nettopp tidsbruk de selv oppgir de ikke har tydelige regler på.

Medie-
innhold

Barn og unge har stor variasjon i hva de konsumerer av medieinnhold. I noen av tjenestene barna bruker er de rene mottakere, i andre er det de selv som lager innholdet aktivt – slik som i søk på nettet og video- og fildelingstjenester. Sosiale medier og dataspill kan du lese mer om i egne temadeler.

Internett

Her skal vi se på barnas bruk av internett og hvilke nettsider og nettjenester som er mest populære. På daglig basis er det videotjenester (*YouTube, Vimeo mv.*), musikkstrømming, sosiale bildetjenester (*Snapchat, Instagram mv.*), nett-tv og sosiale medier som blir mest brukt. Kjønnsmessig er det flere gutter som bruker videotjenester, mens flere jenter bruker musikkstrømming.

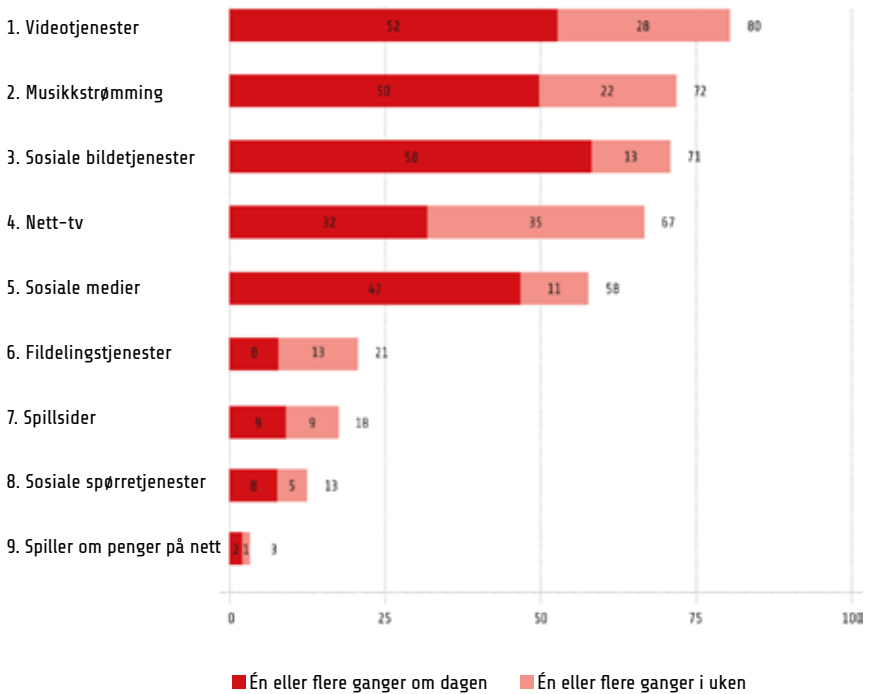
Nesten 6 av 10 barn og unge bruker sosiale bildetjenester daglig, mens to av ti aldri bruker slike tjenester. Jenter bruker oftere sosiale bildetjenester enn gutter, og bruken øker også etter hvert som barna blir eldre.

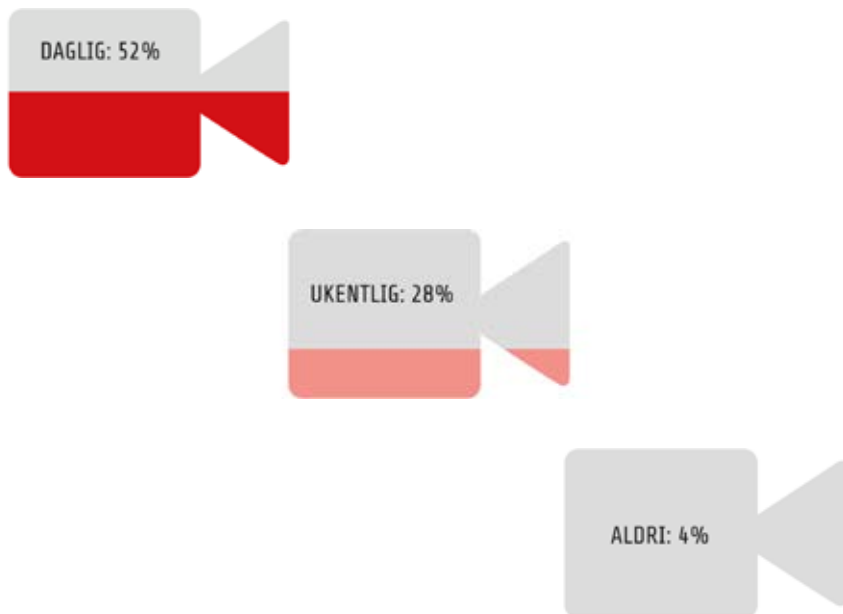
Blant de yngste barna er det forholdsvis uvanlig å benytte sosiale bildetjenester på daglig basis, men dette endrer seg betydelig fra 11-årsalder. Blant barna i alderen 15–16 år bruker hele 90 prosent av jentene og 74 prosent av guttene sosiale bildetjenester én eller flere ganger om dagen. Som med andre sosiale medier er bruksmønsteret slik at når en først bruker sosiale bildetjenester, så brukes de hver dag.

Hvor ofte besøker/bruker/gjør du følgende? Prosent.

(*Spørsmålet om spill om penger på nett er kun stilt til barna i alderen 13–16 år.)

Videotjenester (Youtube, Vimeo mv.)

Blant guttene er andelen daglige brukere betydelig høyere enn blant jentene, og dette gjelder for alle alderstrinn. Blant de som bruker tjenestene ukentlig er andelen blant jentene noe større enn andelen blant guttene. Det er også en betydelig sammenheng mellom alder og daglig bruk av videotjenester. Det er de eldste barna som bruker disse tjenestene mest, særlig de eldste guttene. 75 prosent av guttene i alderen 15–16 år bruker videotjenester daglig, mot 46 prosent av jentene. Blant barn i alderen 9–11 år benytter 55 prosent av guttene og 32 prosent av jentene videotjenester én eller flere ganger om dagen.

Sosiale medier

I underkant av halvparten av barna bruker sosiale medier, slik som *Facebook* og *Twitter* mv. hver dag eller oftere, men det er også en relativt høy andel (36 prosent) som aldri bruker sosiale medier. Gjennomgående er det flere jenter enn gutter som bruker sosiale medier hver dag, og andelen daglige brukere øker betydelig med alderen.

Blant barna i alderen 9–11 år bruker kun tolv prosent sosiale medier daglig, mens 73 prosent aldri bruker slike medier.

Ved 12–13-årsalderen øker andelen daglige brukere drastisk, og blant 15–16-åringene bruker 86 prosent sosiale medier én eller flere ganger om dagen.

Økningen kommer noe tidligere og er noe brattere blant jentene enn blant guttene. Kjønnforskjellen er størst blant 13-åringene, mens blant 15–16-åringene har guttene tatt innpå. I hovedsak er det en tendens til at når barna først tar i bruk sosiale medier, bruker de dem daglig.

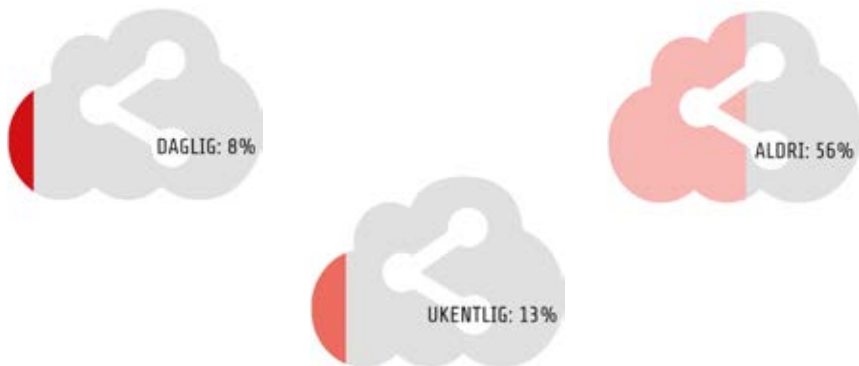
Bruken av sosiale medier med spørretjenester, slik som *Ask.fm*, *kiwi*, *Spring* mv. er mye mindre utbredt enn bruken av andre sosiale medier og sosiale bilde-tjenester. Kun åtte prosent bruker sosiale spørretjenester daglig, og hele 71 prosent sier at de aldri bruker slike tjenester.

Nett-tv (for eksempel *Netflix*, *NRK nett-tv*, *TV 2 Sumo*)

Andelen daglige brukere er høyest blant 9-åringene og synker ned mot 12-årsalderen, for så å stige noe svakt igjen. Dette mønsteret er noe tydeligere blant gutter enn blant jenter.

Fildelingstjenester (Popcorn Time mv.)

Det er en relativt få barn mellom 9 og 16 år som bruker fildelingstjenester, og det er gjennomgående liten forskjell på gutter og jenter. Andelen som benytter slike tjenester, øker betydelig fra 13-årsalderen. Totalt 56 prosent av barna i alderen 15–16 år bruker fildelingstjenester årlig eller oftere.

Spillsider på internett

I motsetning til mye av den andre internettbruken, er det i første rekke de yngste som besøker spillsider (*Momio, 123spill.no* mv.). Halvparten av 9-åringene besøker spillsider ukentlig eller oftere. Denne andelen synker til åtte prosent ved 13-årsalderen. Det er relativt små forskjeller mellom gutter og jenter, men blant 9-åringene er det en noe høyere andel gutter enn jenter som besøker spillsider hver dag (37 mot 29 prosent).

Når det gjelder pengespill på nett (gambling), viser undersøkelsen av svært få barn og unge gjør dette. 91 prosent svarer at de aldri har spilt om penger på nett, og med tanke på kjønn er det en noe høyere andel gutter enn jenter som

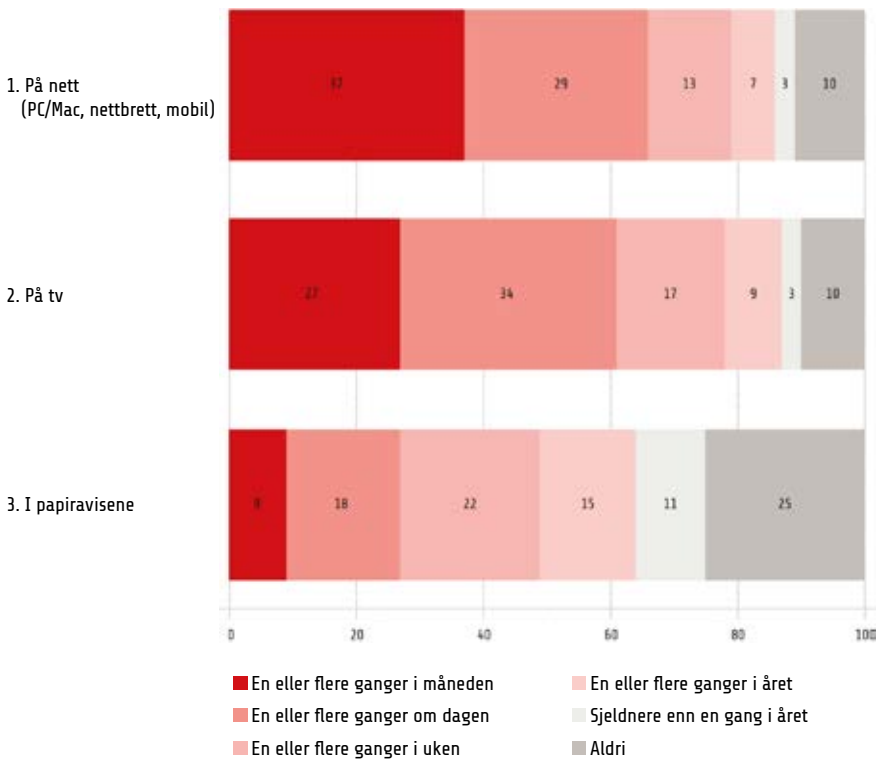
har gjort det. Blant gutter på 16 år er det en relativt høy andel (18 prosent) som har spilt om penger på nett én eller flere ganger i måneden (eller oftere), mens andelene er på to prosent for gutter på 13 år. Blant jentene er andelen gjennomgående liten eller ingen.

Nyhetsinteresse

Det er først og fremst på nett barn i alderen 9 til 16 år finner nyheter. 37 prosent av barna i denne alderen leser nyheter på nett daglig, 27 prosent ser nyheter på tv hver dag, mens kun ni prosent benytter papiraviser daglig til å lese nyheter.

1 av 4 prosent av barna oppgir at de aldri leser nyheter i papiraviser. 1 av 10 prosent svarer det samme om nyheter på nett og tv.

Bruker du å lese/se nyheter på følgende? 9 -16 år. Prosent

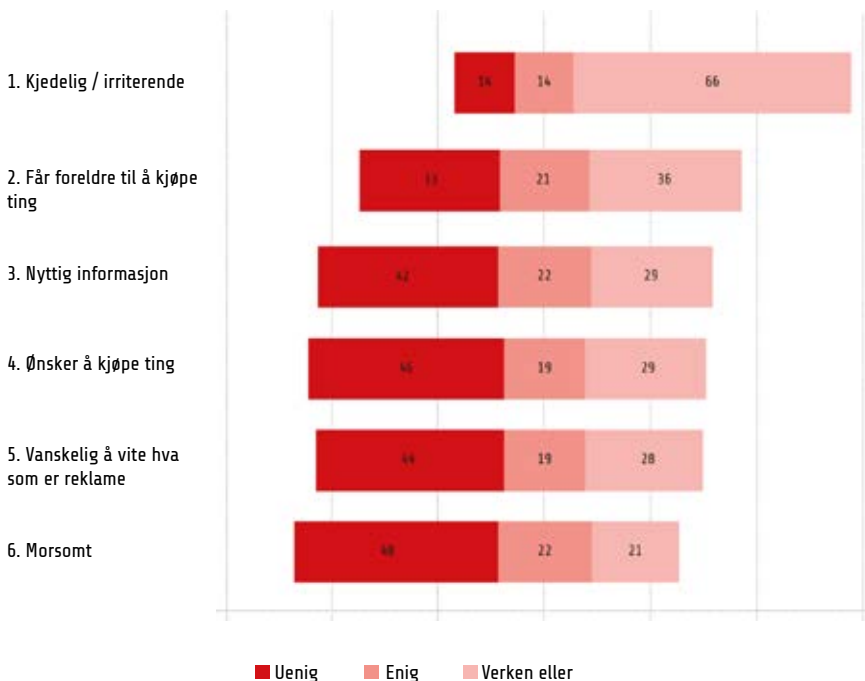

Reklame

Reklame på internett, blogger og sosiale medier oppfattes først og fremst som kjedelig eller irriterende. Det er en noe større andel gutter enn jenter som er enig, og spesielt er guttene i større grad helt enig i påstanden. Dette mønsteret går igjen på alle alderstrinn.

3 av 10 barn mener det noen ganger kan være vanskelig å vite hva som er reklame. Frem til 13-årsalderen er det liten forskjell mellom gutter og jenter, men blant de eldre er det en noe lavere andel gutter enn jenter som er enig i påstanden. Også her er det særlig guttene som er helt uenig. Dette er et sentralt funn med tanke på mediekompetanse og barns forståelse for at de blir utsatt for kommersielt press.

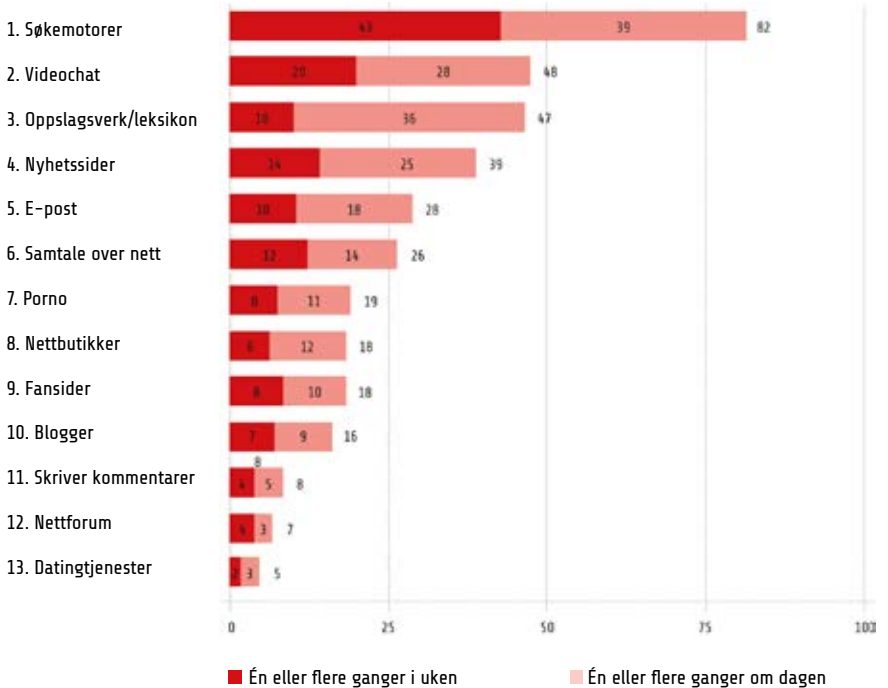
Prosentandel som er enig eller uenig i følgende påstander om reklame på internett, blogger og sosiale medier. 9-16 år

Bruk av ulike typer nettsider og kommunikasjonstjenester

I hverdagen er søkemotorer den ubestridte vinneren blant nettbruken til barn og unge. Videochat, oppslagsverk, nyhetssider, e-post og nettsamtaler er også brukt en del, særlig på ukentlig basis. Nettbutikker, fansider og blogger blir brukt i mindre grad, og barn og unge oppgir at de sjelden skriver kommentarer på nett og nettforum.

Hvor ofte besøker/bruker/gjør du følgende? Prosent. 9–16 år

Søkemotorer (for eksempel Google, Bing)

Den daglige bruken av søkemotorer øker betydelig med alderen. 26 prosent av barn i alderen 9–11 år bruker søkemotorer daglig, mot hele 68 prosent av barn i alderen 15–16 år. Økningen gjelder for begge kjønn, men det er jevnt over en høyere andel gutter enn jenter som bruker søkemotorer hver dag. 78 prosent av guttene i alderen 15–16 år bruker søkemotorer daglig, sammenlignet med 59 prosent av jentene i samme alder.

Videochat (for eksempel Skype, Facetime)

Det er en klar sammenheng mellom alder og bruken av videochat. Drøyt halvparten av barn i alderen 9–11 år bruker videochat månedlig eller oftere, mot tre av fire barn i alderen 15–16 år. Jevnt over er det en høyere andel jenter enn gutter som bruker videochat månedlig eller oftere.

Oppslagsverk/leksikon (for eksempel Wikipedia, SNL)

Bruken av oppslagsverk/leksikon øker betydelig etter alder. 44 prosent av barna i alderen 9–11 år bruker dette månedlig eller oftere, mot 94 prosent i alderen 15–16 år. Det er gjennomgående små kjønnsforskjeller, selv om vi ser en mer markant økning blant jentene frem til 13-årsalderen.

Favorittprogram på tv

Barna ble spurt om hvilke program på tv/nett-tv de liker best å se på, hvor de kunne oppgi én til tre alternativer. Dette er åpne svaralternativer som barna selv har oppgitt.

Topp 5 tv-program barna liker best å se på. Brutt ned på kjønn og alder

Gutter 9–11 ÅR	n=543	Gutter 12–14 år	n=520	Gutter 15–16 år	n=345
Disney	11 %	The Simpsons	10 %	The Walking Dead	17 %
iCarly	9 %	Diverse sport	9 %	Game of Thrones	10 %
Diverse sport	8 %	Farmen	8 %	Farmen	7 %
Nickelodeon	6 %	Top Gear	6 %	Top Gear	6 %
Norske talenter	3 %	Side om side	6 %	Diverse sport	6 %
Jenter 9–11 år	n=510	Jenter 12–14 år	n=531	Jenter 15–16 år	n=388
iCarly	22 %	Pretty Little Liars	15 %	Pretty Little Liars	13 %
Sam & Cat	13 %	Farmen	14 %	Modern Family	11 %
Disney	12 %	Teen Wolf	8 %	Friends	11 %
Jessie	11 %	Norske talenter	7 %	Teen Wolf	9 %
Victorious	9 %	Modern Family	7 %	Farmen	9 %

Favorittpersoner og kanaler på YouTube

9–16-åringene ble spurt om de følger noen kanaler eller brukere på *YouTube*, *Twitch* eller lignende. Her kunne de oppgi maks tre brukere/kanaler de i så fall følger mest.

Topp 5 brukere/kanaler barna følger på *YouTube*. Brutt ned på kjønn og alder.

Gutter 9–11 ÅR		n=543	Gutter 12–14 år		n=520	Gutter 15–16 år		n=345
Prebz og Dennis	22 %		Prebz og Dennis	14 %		Pewdiepie	13 %	
Noobwork	20 %		Pewdiepie	11 %		KSI	9 %	
Pewdiepie	6 %		Noobwork	9 %		Comedy Shorts Gamer	4 %	
Truls	6 %		KSI	9 %		Prebz og Dennis	3 %	
Addexio	4 %		Jacksepticeye	7 %		Vanoss gaming	3 %	
Jenter 9–11 år		n=510	Jenter 12–14 år		n=531	Jenter 15–16 år		n=388
NRK Super	9 %		My life as Eva	7 %		Pewdiepie	10 %	
Disney	9 %		Pewdiepie	7 %		Zoella	7 %	
Prebz og Dennis	5 %		Hanna Martine	6 %		Hanna Martine	5 %	
Marcus og Martinus	5 %		Zoella	4 %		Buzzfeed	4 %	
Noobwork	4 %		Prebz og Dennis	4 %		Celina Karine	2 %	

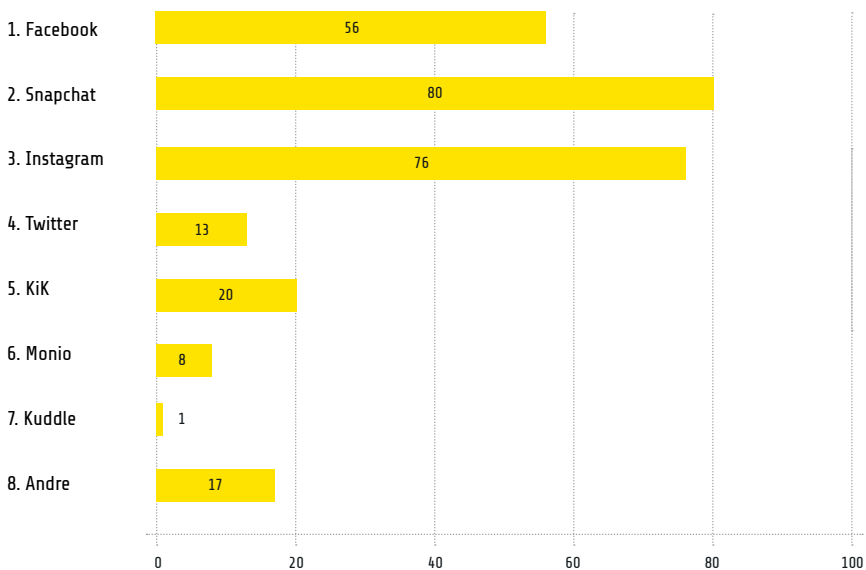
Sosiale
medier

Barn og unge bruker mye tid på sosiale medier, og det er en naturlig forlengelse av å være sammen med venner og dele opplevelser. Nesten halvparten av alle barn mellom 9 og 16 år bruker sosiale medier daglig, og blant 15–16-åringene bruker 90 prosent av jentene og 74 prosent av guttene sosiale bildetjenester én eller flere ganger om dagen.

Hvilke sosiale medier bruker du mest? Prosent av de som benytter sosiale medier. 9–16 år

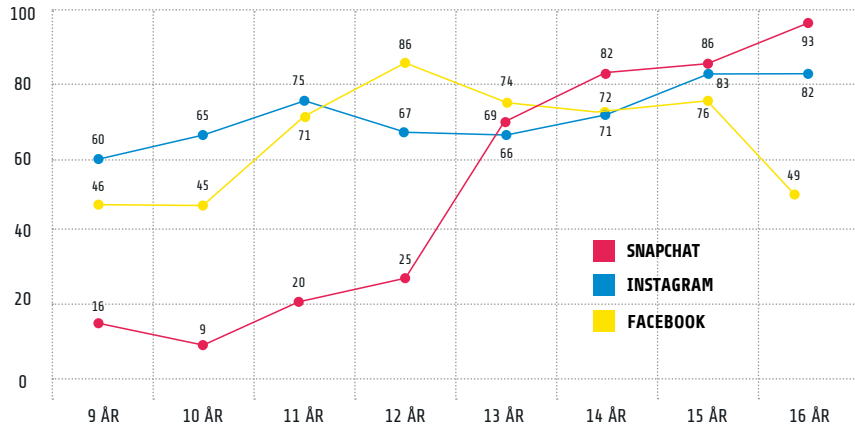

Hvilke sosiale medier brukes?

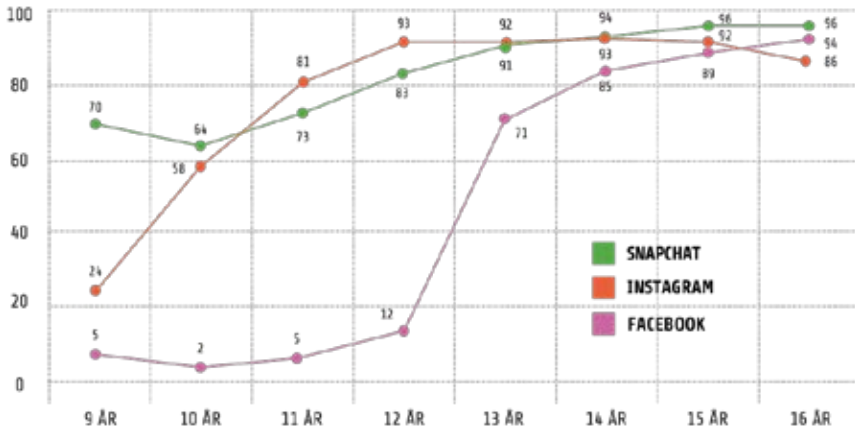
Andelen som bruker *Facebook* og *Snapchat* øker med alderen og er høyest blant 15–16-åringene, både blant jenter og gutter. Omtrent ni av ti gutter og jenter i alderen 15–16 år bruker *Facebook*. *Snapchat* benyttes av 96 prosent av jentene i alderen 15–16 år og 82 prosent av guttene i samme alder. Andelen som benytter *Instagram*, går ned blant guttene fra ca. 12-årsalderen, men er forholdsvis jevnt høy blant jentene også etter 12-årsalderen.

Andel som benytter *Facebook*, *Snapchat* og *Instagram* i ulike aldre. Gutter og jenter. Prosent av de som benytter sosiale medier.

Gutter

Jenter

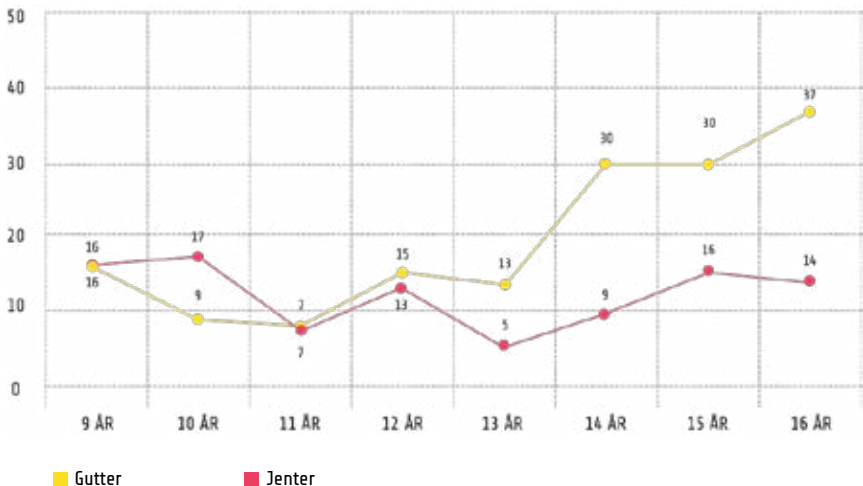
Tilbakemelding på sosiale medier

Totalt 17 prosent av barna i alderen 9–16 år synes det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemeldinger på sosiale medier. For eksempel «liker» på Facebook eller kommentarer på bilder, videoer eller statusoppdateringer.

43 prosent synes dette er middels viktig, mens 40 prosent synes det er ganske eller helt uviktig.

Under ser vi andelen som mener tilbakemelding på sosiale medier er veldig eller ganske viktig, fordelt på kjønn og alder. Fra 13-årsalderen øker andelen som mener dette er viktig, betydelig blant jentene. Det er også en økning blant guttene, men på langt nær like markant. 33 prosent av jentene i 15–16-årsalderen mener det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemelding på sosiale medier, mot kun 15 prosent av guttene.

Prosentandel av gutter og jenter som svarer at det er veldig eller ganske viktig å få tilbakemeldinger på sosiale medier (for eksempel «liker» på Facebook eller kommentarer på bilder, videoer eller statusoppdateringer). 9 – 16 år

PING! BRUKERNAVN:
MSPINK :):):)

Dataspill

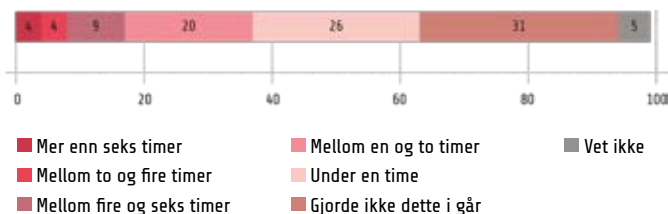

JOINÉ?

96 prosent av guttene og 76 prosent av jentene spiller dataspill. I alle aldersgrupper er det guttene som spiller mest, og hos jentene blir dessuten spilling mindre utbredt jo eldre de er.

Om du tenker på dagen i går, omtrent hvor lang tid brukte du på å gjøre følgende?

Spille spill (for eksempel PC, Playstation, Xbox, mobil, DS)

Jo eldre guttene er, jo mer tid bruker de på spill. Gutter bruker generelt mer tid på spill enn jenter, mens jentene ligger i toppen når det gjelder tidsbruk på sosiale medier og mobil.

Barn og unge vurderer tiden de bruker på spill slik

Synes de bruker for mye tid:

Synes de spiller passe mye:

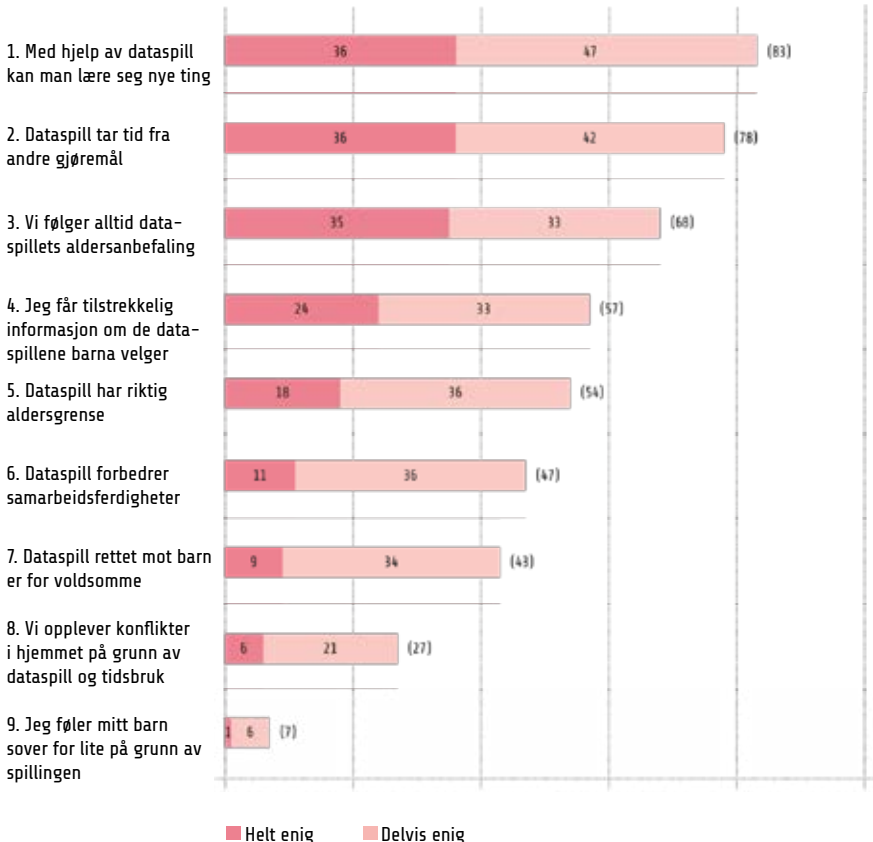

Over halvparten av foreldrene spiller dataspill selv. Foreldrene til de yngste barna er også de som spiller mest selv. De mener dataspill kan være kilde til læring og utvikling, men har også negative følelser til dataspill, særlig med tanke på at dataspill tar tid fra andre gjøremål.

I følge foreldrene er det en myte at dataspill skaper konflikt med tanke på tidsbruk og manglende søvn. Det de mener er at dataspill kan ta tiden fra andre gjøremål – altså et spørsmål om tidsklemme.

Dette mener foreldre om barnas bruk av dataspill

Hvor enig eller uenig er du som forelder i følgende påstander om spill? Prosentandeler som har svar helt eller delvis enig.

Hvilke spill spiller de ulike aldersgruppene?

GUTTER (9-11 ÅR)		GUTTER (12-14 ÅR)		GUTTER (15-16 ÅR)	
	%		%		%
Minecraft	47	Minecraft	26	FIFA	27
FIFA	22	FIFA	26	Counter-Strike	26
Agar.io	13	GTA	18	GTA	23
Clash of Clans	9	Call of Duty	14	Call of Duty	15
Team Fortress	4	Counter-Strike	12	League of Legends	8

JENTER (9-11 ÅR)		JENTER (12-14 ÅR)		JENTER (15-16 ÅR)	
	%		%		%
Minecraft	22	Minecraft	14	Minecraft	7
Mimio	14	The Sims	11	The Sims	6
Moviestarplanet	13	Hay Day	8	Call of Duty	6
Subway surfers	7	1010!	5	Candy Crash	6
Hay Day	6	FIFA	5	1010!	5

Jentene spiller mest på mobil og nettbrett, mens guttene spiller mer på spillkonsoll og PC. Spill på nettbrett og håndholdt spillkonsoll er vanligst blant de yngste, mens PC-spill er særlig utbredt blant de eldste guttene. Sammenlignet med tidligere år ser vi sterkest økning i andelen som spiller på mobil og nettbrett.

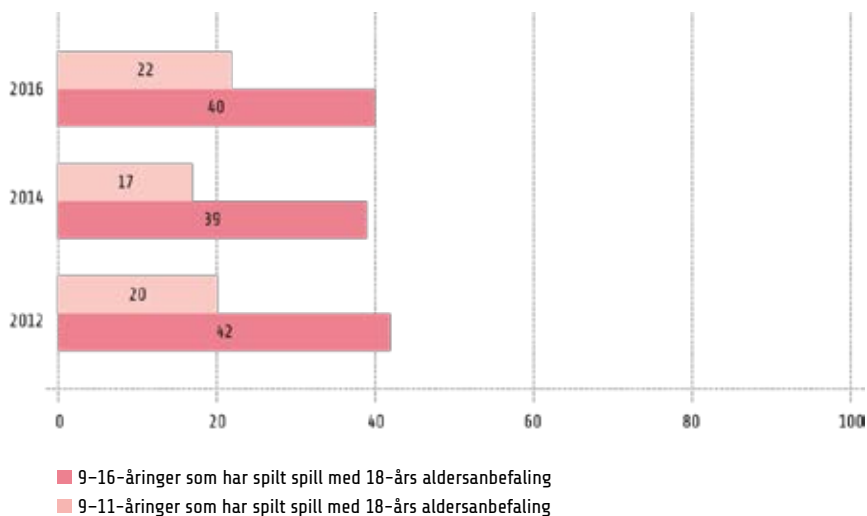
Foreldrene har ganske god kjennskap til hva barna spiller, og spillene foreldre nevner sammenfaller med det barna selv rapporterer. Når det gjelder de minste, barn mellom 1 til 9 år, oppgir foreldrene at disse spillene er mest populære:

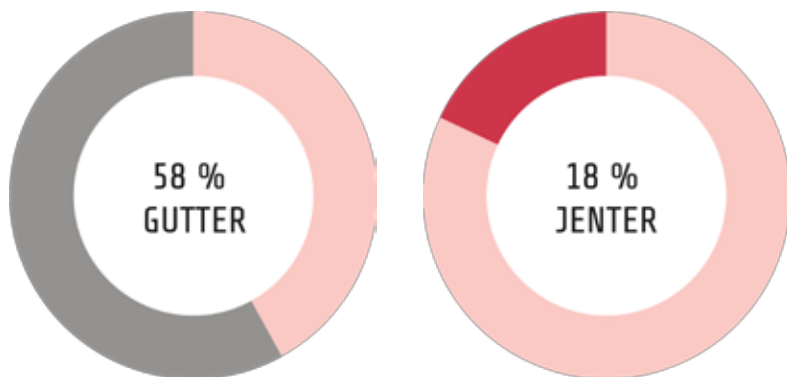

Topp 3 spill foreldre oppgir for barn mellom 1-9 år

GUTTER (1-4 ÅR)		%	GUTTER (5-8 ÅR)		%
Fantorangen	13		Minecraft	26	
Lego	10		Lego	14	
Super Mario	3		Angry birds	12	
JENTER (1-4 ÅR)		%	JENTER (5-8 ÅR)		%
Fantorangen	21		Minecraft	11	
Lego	5		Lego	7	
Disney	1		Angry birds	5	

Aldersgrenser

I tillegg til alder er det også stor forskjell på gutter og jenter. 56 prosent av guttene i undersøkelsen rapporterer at de har spilt spill med 18-års aldersanbefaling, men kun 21 prosent av jentene sier det samme.

De fleste foreldre følger dataspillets aldersanbefalinger. Over halvparten oppgir også å få tilstrekkelig informasjon om spillene barna velger, og at de synes dataspill har riktig aldersgrense. Foreldrene som spiller selv er de som er mest enig i at aldersgrensene på dataspillene er korrekte.

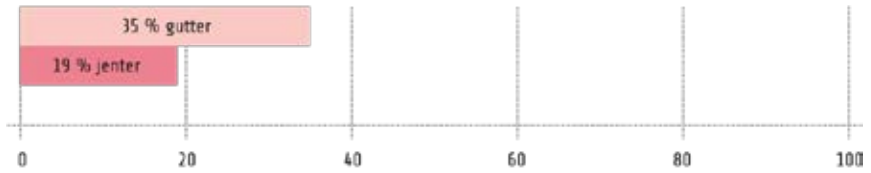
Holdninger til dataspill

42 prosent av 9–16-åringene mener foreldrene vet mye om spillene de spiller. Denne andelen er høyere enn hva den har vært tidligere år. Andelen som mener foreldrene har god oversikt, er sterkt fallende med økt alder, og den er også jevnt over lavere blant jentene enn blant guttene.

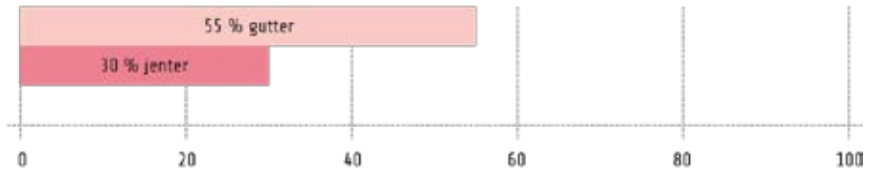
Flere gutter enn jenter er uenige med foreldrene sine både angående hvilke spill man spiller og hvor mye tid man bruker på spill.

INNHOOLD

35 prosent av guttene og 19 prosent av jentene er ofte eller av og til uenig med sine foreldre om type spill

TIDSBRUK

55 prosent av guttene og 30 prosent av jentene er ofte eller av og til uenig med sine foreldre om tidsbruk på spilling

Interesse i spill: 23 prosent av de spurte oppgir at deres foreldre enten er svært eller ganske interesserte i spillene de spiller. Av all mediebruk og aktivitet viser foreldre minst interesse for dataspill ifølge barna.

Seksual-
itet

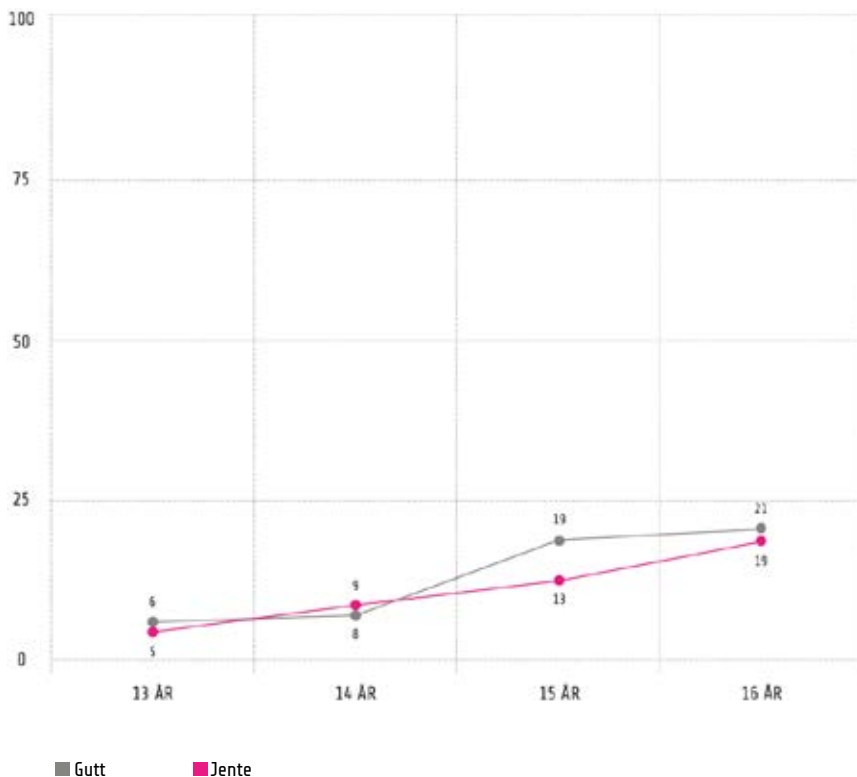

I denne delen av undersøkelsen har kun 13–16-åringene blitt spurt og gitt svar.

Datingtjenester- og apper

Det er relativt få som bruker datingtjenester, og 83 prosent svarer at de aldri har brukt dette. Syv prosent av barna i alderen 12–14 år har brukt dette årlig eller oftere, sammenlignet med 18 prosent av barna i alderen 15–16 år. Det er relativt små kjønnsforskjeller.

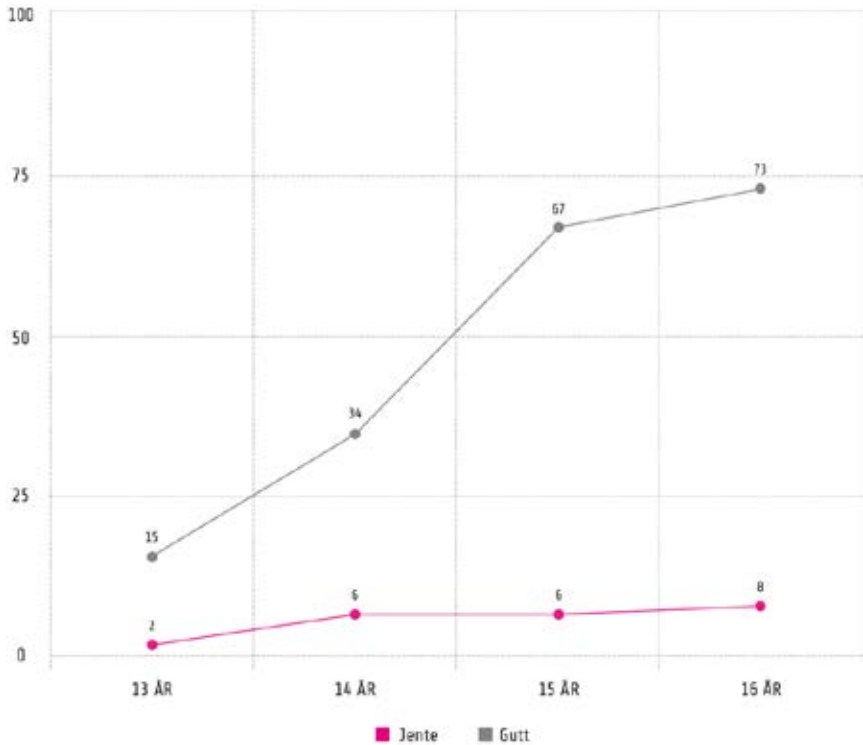
Prosentandel av gutter og jenter som bruker datingtjenester/app, én eller noen ganger i året (eller oftere) 13–16-åring

Porno-/sex-sider

To av tre unge sier at de aldri besøker porno-/sex-sider på nett. Betydelig flere gutter (58 prosent) enn jenter (11 prosent) i alderen 13-16 år, har besøkt porno-/sex-sider. Bruken av slike sider øker med alder for begge kjønn.

Prosentandel av gutter og jenter som bruker porno-/sex-sider, én eller flere ganger i måneden (eller oftere) 13-16-åringer

Uønskede seksuelle kommentarer

21 prosent av barna i alderen 13–16 år har opplevd å få uønskede seksuelle kommentarer på internett i løpet av det siste året. Dette tallet har holdt seg relativt stabilt de siste seks årene.

Uønskede seksuelle kommentarer på nett kan være relatert til lokking av barn på nett, såkalt grooming, noe som er straffbart. Grooming er prosessen hvor en voksen blir venner med, og oppretter en emosjonell kontakt med et barn, for så å avtale et møte med det slik at det vil bli mulig for den voksne å ha seksuell omgang med barnet. Denne typen seksuelle kommentarer kan også komme fra barn og unge seg imellom som eksperimenterer med seksualitet.

12 prosent av 13–16-åringene fikk slike kommentarer én eller noen ganger i løpet av året, seks prosent fikk det månedlig, mens tre prosent fikk kommentarer én eller flere ganger i uken.

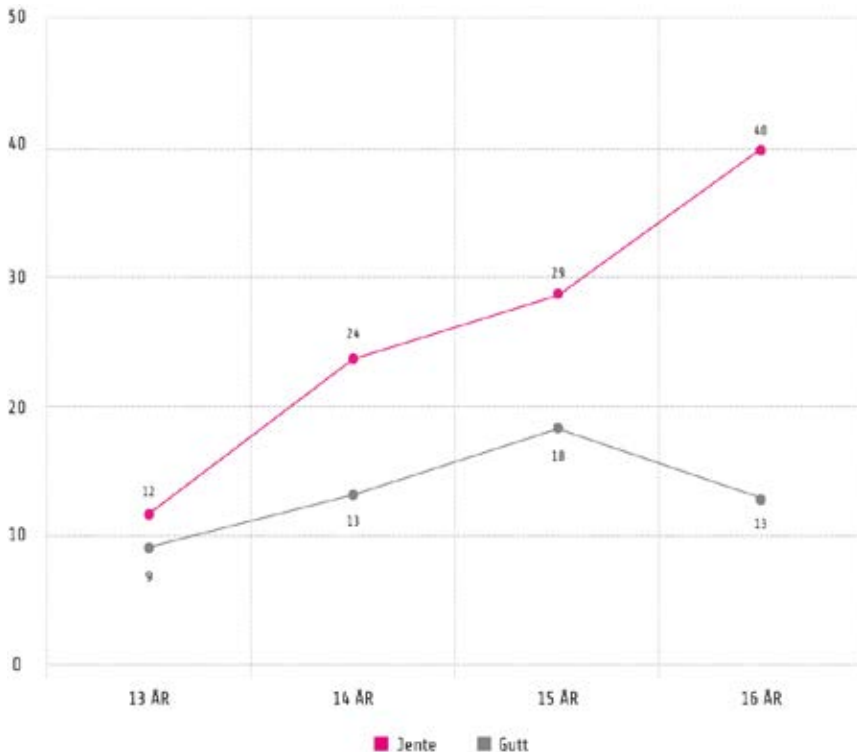
Jenter har opplevd dette i betydelig større grad enn gutter. 28 prosent av jentene i alderen 13–16 år har opplevd det, mot 13 prosent av guttene.

Jenter i 16-årsalderen er mest utsatt. Hele 40 prosent av de 16-årige jentene har fått uønskede seksuelle kommentarer på internett i løpet av det siste året, mot 13 prosent av guttene.

Prosentandel av gutter og jenter som i løpet av siste år har fått uønskede seksuelle kommentarer på internett (Kommentarer som kan handle om kropp og utseende som du opplever som sårende, ubehagelig eller truende) 13-16-åringer

Hvordan reagerer ungdom på uønskede seksuelle kommentarer?

De som har opplevd å få slike kommentarer ble også spurt om hva de gjorde med det. 42 prosent svarte at det ikke skjedde noe spesielt, de brydde seg ikke. 41 prosent blokkerte personen som sendte slike meldinger, mens 35 prosent svarte at de syntes det var ekkelt. 23 prosent av de som hadde fått slike meldinger fortalte det til en venn eller et søsken, mens 21 prosent rapporterte brukeren/personen. Av jentene i alderen 13-14 år var det også en stor andel (26 prosent) som svarte at de ønsker det aldri hadde skjedd. 13 prosent av jentene i alderen 15-16 år svarte det samme.

En høyere andel jenter enn gutter opplevde det å få slike kommentarer som ekkelt (46 prosent mot 9 prosent), samt blokkerte personen som sendte kommentarene (46 mot 30 prosent). Det var også en høyere andel jenter enn gutter som fortalte om det til en venn eller søsken (26 mot 15 prosent). Blant guttene var det mer vanlig ikke å bry seg. 52 prosent av guttene svarte at de ikke brydde seg, mot 38 prosent av jentene.

Vi ser en positiv utvikling over tid ved at en betydelig høyere andel i 2016 blokkerte personen som sendte uønskede seksuelle kommentarer. Det har også vært en økning i andelen som har sagt fra til venn, søsken eller foreldre, og som syntes det var ekkelt å få kommentarene. Samtidig har det vært en nedgang i andelen som syntes det var spennende, som viste seg i webkamera og som avtalte et møte. Det har også vært en økning sammenlignet med 2014 i andelen som svarte at de ikke brydde seg. Dette er en andel som har svingt veldig over tid.

Hva skjedde sist du fikk uønskede seksuelle kommentarer. Prosent.

Hva skjedde sist du fikk uønskede seksuelle kommentarer?	ALDER				KJØNN		TOTALT (13-16 år)
	13-14 år			15-16 år	Gutt	Jente	
	2012	2014	2016	2016	2016	2016	2016
Jeg ble redd	5	15	15	8	9	11	11
Jeg syntes det var spennende	7	25	5	5	6	5	5
Jeg syntes det var ekkelt	25	28	34	36	9	46	35
Jeg fortalte det til en venn eller søsken	15	20	26	22	15	26	23
Jeg fortalte det til foreldrene mine	7	5	9	4	4	7	6
Jeg fortalte det til en annen voksen	2	5	3	2	2	2	2
Jeg blokkerte personen	27	33	45	39	30	46	41
Jeg rapporterte brukeren/personen	-	-	25	19	17	23	21
Jeg viste meg i webkamera	2	10	1	4	4	3	3
Jeg ønsker det aldri hadde skjedd	10	16	19	11	5	17	13
Vi avtalte å møtes	2	8	4	6	8	4	5
Jeg anmeldte det til politiet	-	-	2	1	2	1	1
Ikke noe spesielt, jeg brydde meg ikke *	78	25	42	43	52	38	42

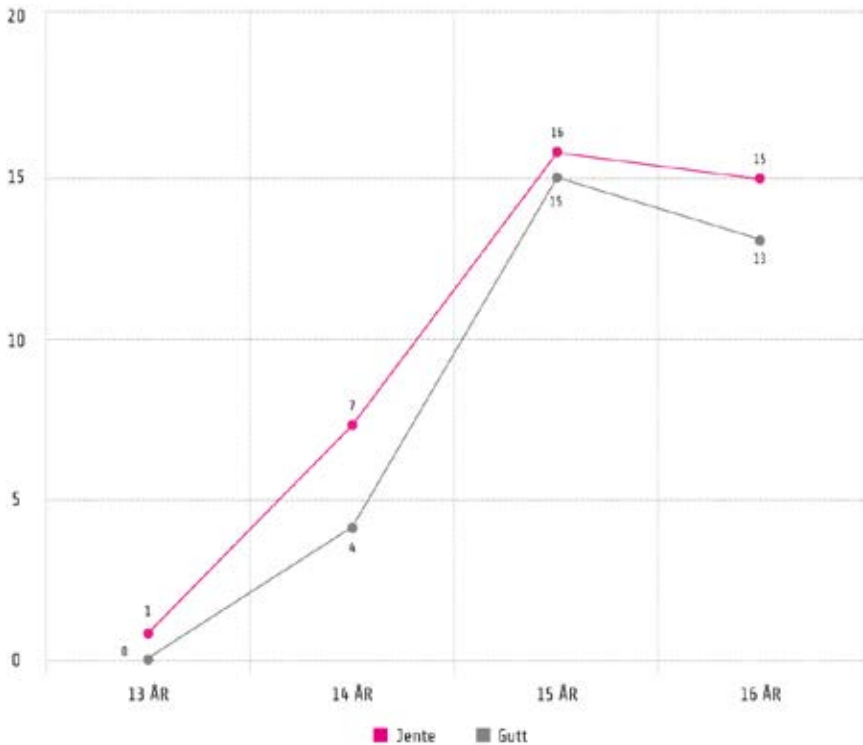
*Flyttet fra øverste svaralternativ i 2012 til nederste svaralternativ i 2014 og 2015

Nakenbilder

Totalt ni prosent av barn i alderen 13-16 år har i løpet av siste året sendt nakenbilde(r) av seg selv. Andelen øker med alder, både blant jenter og gutter. Andelen har også økt med tid. I 2010 var det fire prosent som svarte ja, og andelen har gått trinnvis opp til rett under en av ti i 2016. Det er forholdsvis små kjønnsforskjeller. 14 prosent av guttene i alderen 15-16 år har sendt nakenbilder av seg selv, mot 15 prosent av jentene.

Prosentandel av gutter og jenter som har sendt nakenbilder av seg selv i løpet av det siste året (13-16-åringer)

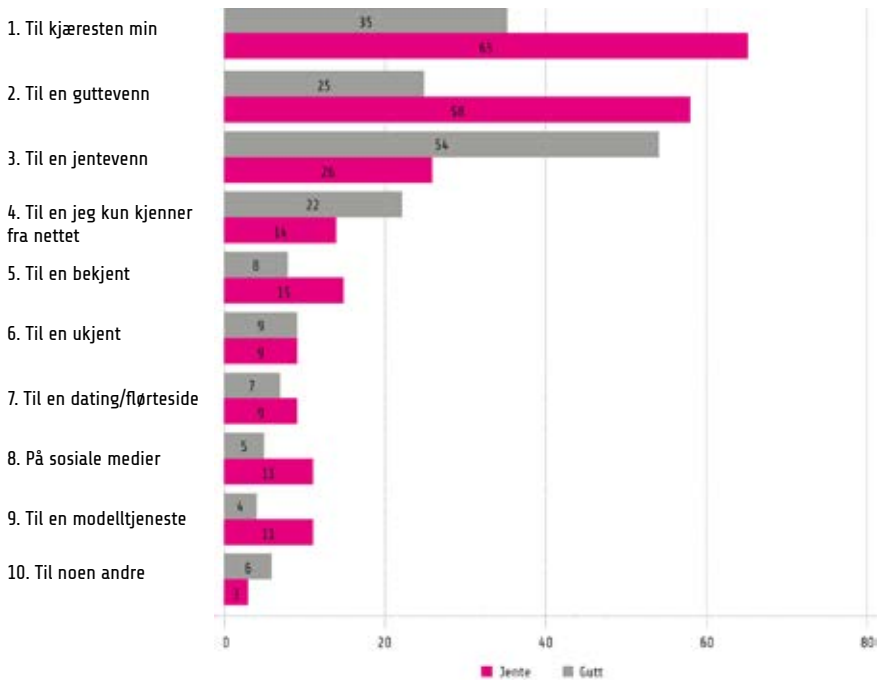

Blant jentene var det mest vanlig å sende nakenbilde(r) til kjæresten sin eller til en guttevenn. Guttene, på sin side, sendte langt sjeldnere nakenbilde(r) til kjæresten sin, men forholdsvis mange sendte til en jentevenn. Om lag en fjerdedel av både jenter og gutter som har sendt nakenbilder av seg selv i løpet av siste år sendte til en venn av samme kjønn.

Flere gutter enn jenter har sendt nakenbilde(r) til noen de kun kjenner fra nettet, mens flest jenter har sendt nakenbilde(r) til en bekjent. Om lag én av ti jenter og gutter sendte nakenbilde(r) til en ukjent person.

En høyere andel jenter enn gutter sendte nakenbilde(r) til en modelltjeneste eller på sosiale medier. Ni prosent av jentene og syv prosent av guttene har sendt nakenbilde(r) til en datingtjeneste/flørteside.

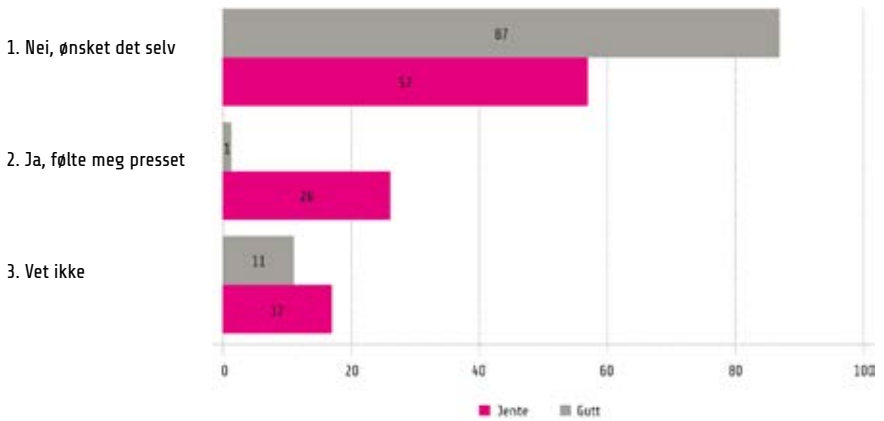
Til hvem sendte du nakenbilde(r)? Prosent av gutter og jenter som har sendt nakenbilder i løpet av siste år (13–16-åringer)

Press om å sende nakenbilder

Litt under 1 av 3 jenter svarte at de følte seg presset til å sende nakenbilder, mens omtrent ingen gutter svarte det samme. Langt flere gutter enn jenter hadde et uttrykt ønske om selv å sende nakenbilder.

Følte du deg presset til å sende nakenbildet/ene? Prosent av gutter og jenter som har sendt nakenbilder i løpet av siste år (13-16-åring)

The image features a close-up illustration of a person's face on the right side, with bright yellow hair and blue eyes. The person has a neutral to slightly sad expression. Surrounding the person are several white thumbs-down icons with black outlines, set against a dark grey background. A large white speech bubble is positioned in the lower-left quadrant, containing text. The overall theme is related to social media or online harassment.

Mobbing,
trusler og
utestengelse

Flere barn enn det vi ønsker har negative opplevelser på nett. Mobbing er noe av det verste barn og unge kan oppleve, og det er et tema med høyt fokus i samfunnet generelt. I tillegg kan noen oppleve trusler og de kan oppleve å bli utestengt fra spill, samtaler og annen form for samvær på nett. Man må ikke glemme at selv om noen blir ofre for slik oppførsel er det også noen som utfører det, også de er barn og unge. Tallene for de som opplever mobbing er stabile. I 2016 har vi langt flere 16-åringere med i utvalget enn tidligere, og det er blant de eldste er mobbing mest utbredt.

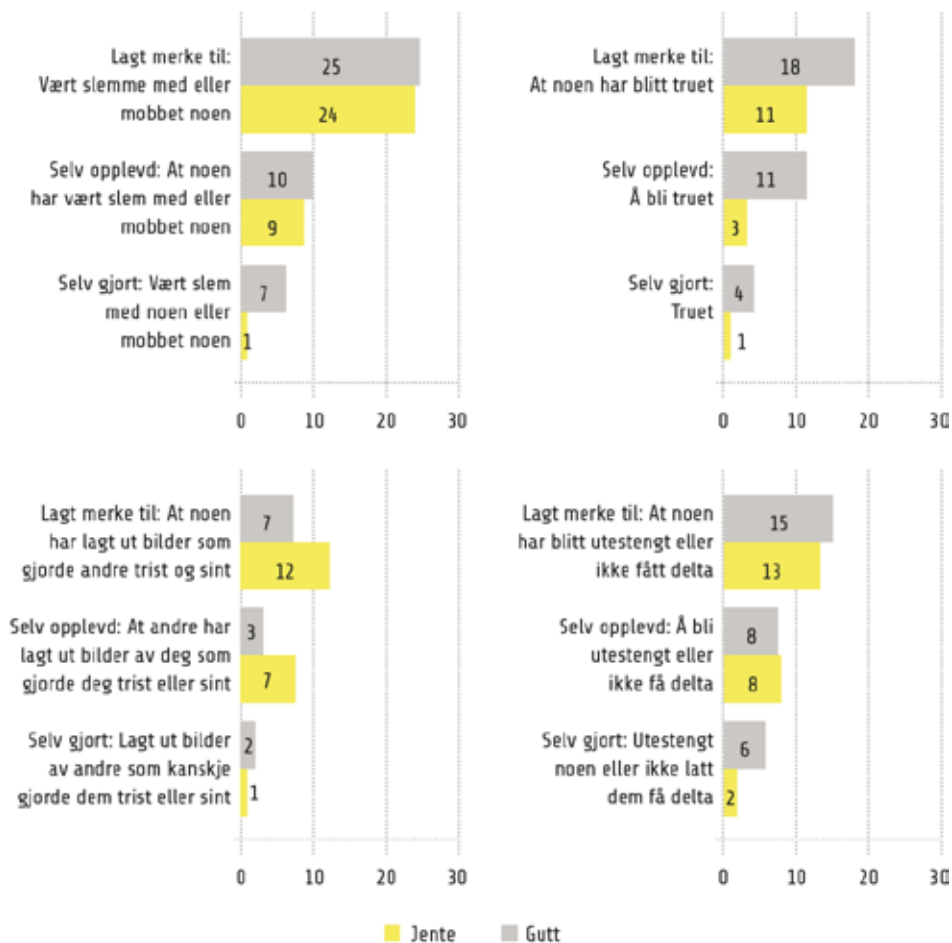
Slik sett må økningen i 2016 anses som liten, totalt sett:

Jevnt over er det barn i alderen 14–16 år som i størst grad har opplevd, utført eller lagt merke til mobbing, trusler og utestengelse.

Prosentandel av gutter og jenter i alderen 14–16 år som en eller flere ganger i måneden eller oftere selv har opplevd, gjort eller lagt merke til de ulike handlingene på internett, spill eller mobil

Barn og unge som har blitt mobbet, truet eller utestengt

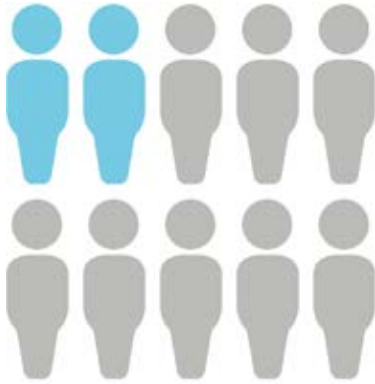
Totalt har 1 av 4 barn mellom 9 og 16 år opplevd at noen har vært slemme med dem på nett, spill eller mobil i løpet av siste året.

har vært utsatt for dette på ukentlig eller månedlig basis.

Andelen som har hatt negative opplevelser er høyest blant de eldste ungdommene som har opplevd at noen har vært slemme med dem eller mobbet dem på internett, spill eller mobil. Blant de yngste (9–11 år) er det en viss kjønnsforskjell, der en litt høyere andel gutter enn jenter har vært utsatt for dette.

Noen har lagt ut bilder av deg som gjorde deg sint eller trist

2 av 10 har opplevd at noen la ut bilder av dem som gjorde dem triste eller sint.

har vært utsatt for dette på månedlig eller ukentlig basis

Fra 11-årsalderen øker andelen som har opplevd at noen la ut bilder av dem som gjorde dem trist eller sint. Økningen er betydelig sterkere blant jentene enn guttene. Mens guttene oftere enn jentene har vært utsatt for trusler, ser vi altså motsatt mønster her. En langt høyere andel jenter enn gutter har opplevd at noen har lagt ut bilde(r) som gjorde dem sint eller trist. Hele 45 prosent av jentene i alderen 15–16 år har opplevd dette, mot kun 19 prosent av guttene i samme alder.

Blir utestengt

1 av 4 mellom 9 av 16 år har opplevd å bli utestengt og ikke få delta det siste året

har opplevd dette på månedlig eller ukentlig basis

Andelen som har vært utsatt for dette, øker fra 13-årsalderen og er jevnt over høyere blant jentene enn guttene. I de yngste aldersgruppene ser vi motsatt mønster, der en lavere andel jenter enn gutter oppgir at de har blitt utestengt eller ikke fått delta. 22 prosent av guttene i alderen 9–11 år har opplevd dette, mot 14 prosent av jentene på samme alder. I motsatt ende på aldersskalaen finner vi at hele 39 prosent av jentene i alderen 15–16 år har opplevd utestenging eller ikke å få delta, sammenlignet med 29 prosent av guttene i samme alder.

Tendens til at de som blir mobbet også er de som mobber

Over halvparten av de som mobber andre blir også selv mobbet.

Barn og unge oppgir at av de som selv blir mobbet ofte er det 17 prosent som selv mobber. Samtidig ser vi også at 96 prosent av de som aldri blir mobbet, selv heller aldri mobber andre.

Barn og unge mellom 9 og 16 år				
	Har du selv opplevd noe av dette?			
		Har opplevd at noen har vært slemme mot deg eller mobbet deg		
		Ofte	Sjelden	Aldri
Har mobbet noen	Ofte	52,6	21,6	25,8
	Sjelden	21,3	54,1	24,6
	Aldri	4,8	14,6	80,6
		Har selv mobbet noen eller vært slem mot andre		
		Ofte	Sjelden	Aldri
Har blitt mobbet av noen	Ofte	17,1	21,9	61,1
	Sjelden	2,8	22,3	74,9
	Aldri	0,8	2,4	96,8

Ofte: En eller flere ganger i måneden
Sjelden: En eller noen ganger i året • Sjeldnere enn en gang i året
Aldri

Foreldre med barn mellom 9 og 16 år oppgir det samme mønsteret, der over halvparten av de som mobber andre, også selv blir mobbet.

Foreldre med barn mellom 9 og 16 år			
	Kjenner du til om barnet ditt noen gang har opplevd eller vært med på følgende?		
		Har selv blitt mobbet eller trakassert	
		Nei	Ja
Mobbet eller trakassert andre	Nei	90,1	9,9
	Ja	44,1	55,9
	Total	88,5	11,5
	Kjenner du til om barnet ditt noen gang har opplevd eller vært med på følgende?		
		Har selv mobbet eller trakassert	
		Nei	Ja
Blitt mobbet eller trakassert av andre	Nei	98,3	1,7
	Ja	83,1	16,9
	Total	96,5	3,5

Det er viktig å huske på at antallet som blir mobbet og mobber er ganske lavt totalt, så feilmarginene blir relativt store, men tendensen er klar.

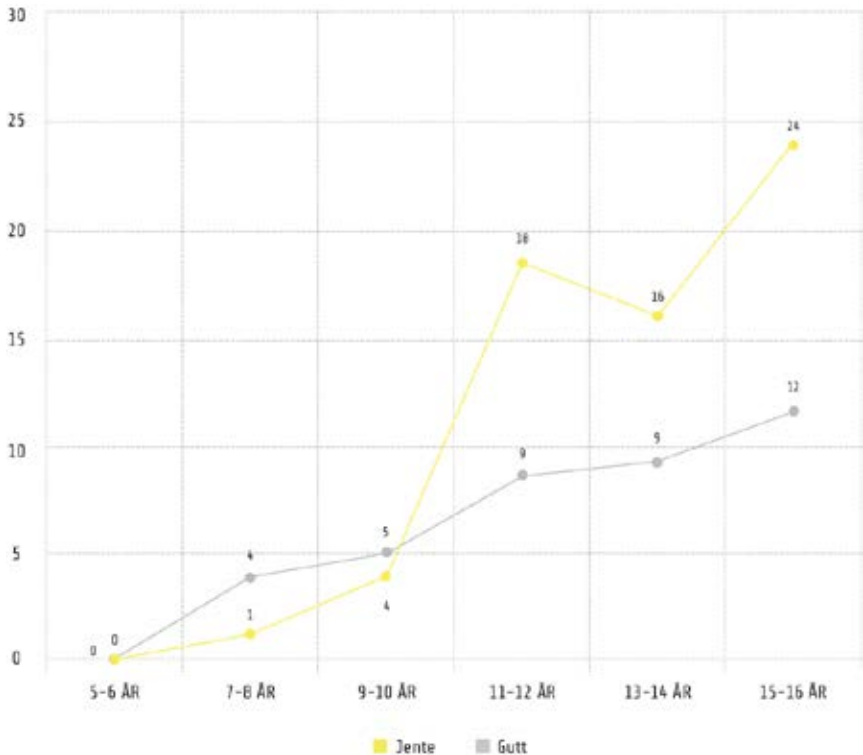

Dette sier foreldre om barn som blir mobbet

Foreldrene i undersøkelsen har barn mellom 5 og 16 år (til forskjell fra barneundersøkelsen som er 9–16 år). Ifølge foreldrene har 1 av 4 jenter i alderen 15–16 år opplevd mobbing via nett eller mobil, og fra 10-årsalderen er det klart flere jenter enn gutter som opplever mobbing, ifølge foreldrene. Fra barna selv svarer 25 prosent av 9–16-åringen at de har opplevd at noen har vært slemme med dem eller mobbet dem på internett, spill eller mobil (det siste året). Blant jentene i 15–16 årsalderen har 36 prosent opplevd dette.

Har ditt barn opplevd mobbing via nett eller mobil (det siste året)? Prosentandeler etter barnets kjønn og alder.

Opplever foreldre at barnet får hjelp og vet de hvor de skal henvende seg?

Foreldre som har opplevd at barnet ble mobbet, ble spurt om de fikk hjelp til å håndtere og få slutt på mobbingen. 47 prosent svarte at de ikke trengte hjelp, mens 13 prosent ikke fikk hjelp. 28 prosent svarer at de fikk litt hjelp, mens elleve prosent opplevde å få mye hjelp.

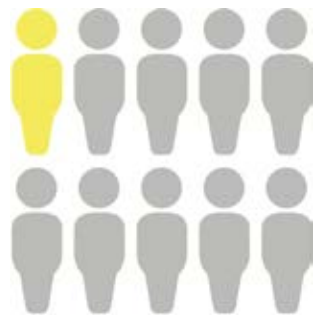
45 prosent av foreldrene vet hvem de skal henvende seg til dersom barnet deres blir utsatt for digital mobbing eller opplever å få bilder og informasjon på avveie på nett. Det er noe flere fedre enn mødre som vet dette, og det er flest som vet dette blant foreldrene som er 40 år eller eldre.

På spørsmål om hvem de vil henvende seg til, er det flere av foreldrene som svarer at det vil variere ut ifra alvorlighetsgrad, og hvem som er mobber. Ellers svarer foreldrene at de ville kontaktet blant annet skole, foreldre til mobber, mobberen selv og politiet.

Vet du hvor eller hvem du (som forelder til barn mellom 5 og 16 år) skal henvende deg til dersom barnet ditt blir utsatt for digital mobbing, eller opplever og få bilder og informasjon på avveie på nettet? Prosent

	ALDER							KJØNN		TOTALT
	1-4 år		5-8 år		9-12 år		13-16 år	Gutt	Jente	2016
	2014	2016	2014	2016	2014	2016	2016	2016		
Ja	28	37	37	39	46	50	55	44	46	45
Nei	72	63	63	61	54	50	45	56	54	55

Barn og unge som mobber, truer og stenger ute

1 av 10 i alderen 9–16 år svarer at de har vært slemme med eller mobbet noen på internett, spill eller mobil det siste året

svarer at de har gjort dette månedlig eller oftere

Andelen øker fra 13-årsalderen, særlig blant guttene. Av de i alderen 15–16 år har åtte prosent av guttene vært slemme med noen eller mobbet noen på internett, spill eller mobil månedlig eller oftere, mot under én prosent av jentene.

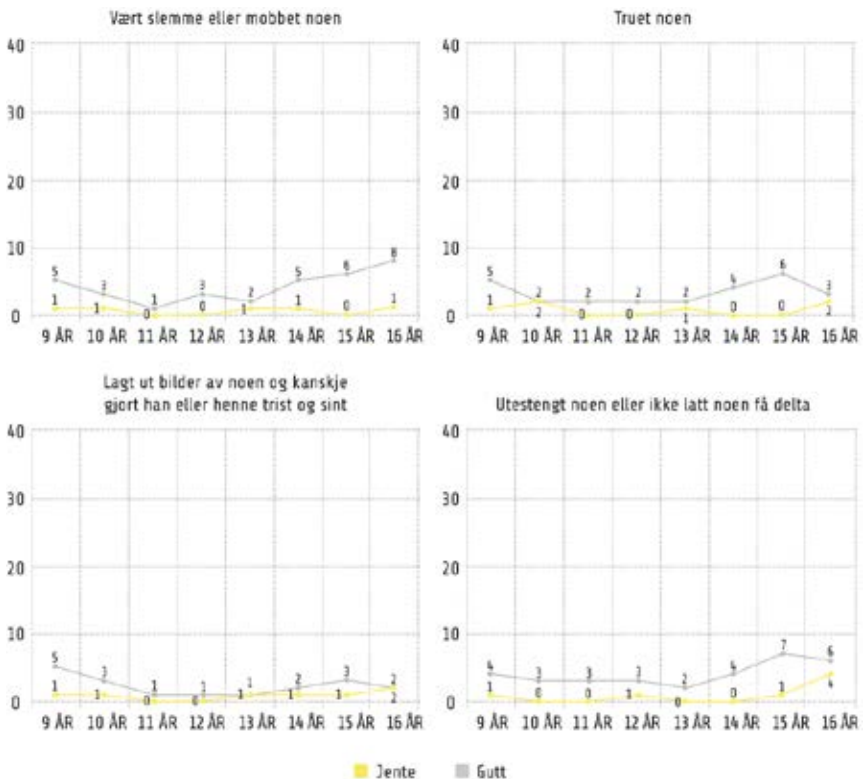
Det er også en høyere andel gutter enn jenter som oppgir at de har truet noen, henholdsvis tre mot en prosent har gjort dette månedlig eller oftere. Særlig

blant de 15-årige guttene ser vi en topp i andelen (seks prosent) som har utsatt andre for trusler på internett, spill eller mobil månedlig eller oftere.

To prosent av guttene og én prosent av jentene har månedlig eller oftere selv lagt ut bilder av andre som kanskje gjør dem triste eller lei seg. Totalt sett er dette likevel mer utbredt blant jenter enn blant gutter (elleve prosent mot åtte prosent), og det er blant 14- og 16-åringene vi finner de største kjønnsforskjellene.

Utestenging og ikke å la noen få delta (nytt spørsmål fra 2016), er en handling som litt oftere blir rapportert av guttene enn av jentene, innenfor alle aldersgrupper. Andelen for begge kjønn er økende fra 13-årsalderen. Seks prosent av guttene og tre prosent av jentene i alderen 15–16 år har månedlig eller oftere utestengt noen eller ikke latt noen få delta.

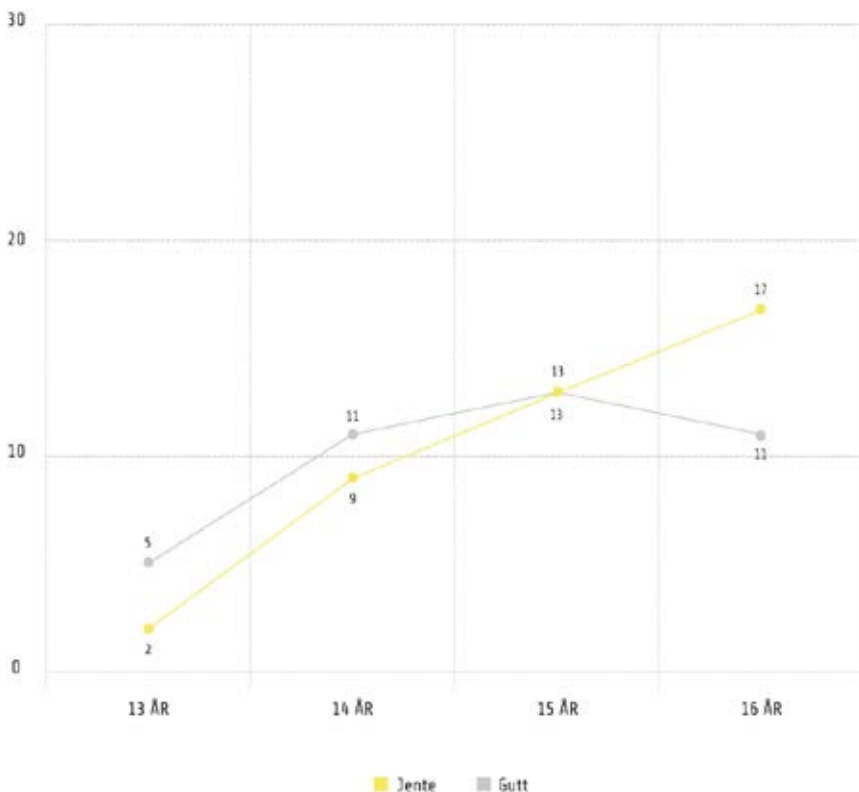
Prosentandel av gutter og jenter som månedlig eller oftere SELV HAR GJORT følgende på internett, spill eller mobil 9–16 år

Oppfordring til vold på nett og i sosiale medier

Andelen som selv har eller kjenner noen som har oppfordret til vold, øker med alderen. Blant 15–16 åringene er den på totalt 13 prosent. Det er relativt små kjønnsforskjeller totalt sett. Blant 16-åringene har imidlertid en høyere andel av jentene (17 prosent) enn guttene (11 prosent) oppfordret eller kjenner noen som har oppfordret til vold gjennom sosiale medier eller på nett.

Prosentandel av gutter og jenter som har eller kjenner noen som har, oppfordret til vold gjennom sosiale medier eller på nett 9–16 år

Ti prosent av barn i alderen 13–16 år har selv oppfordret til vold gjennom sosiale medier eller på nett, eller kjenner noen som har gjort det.

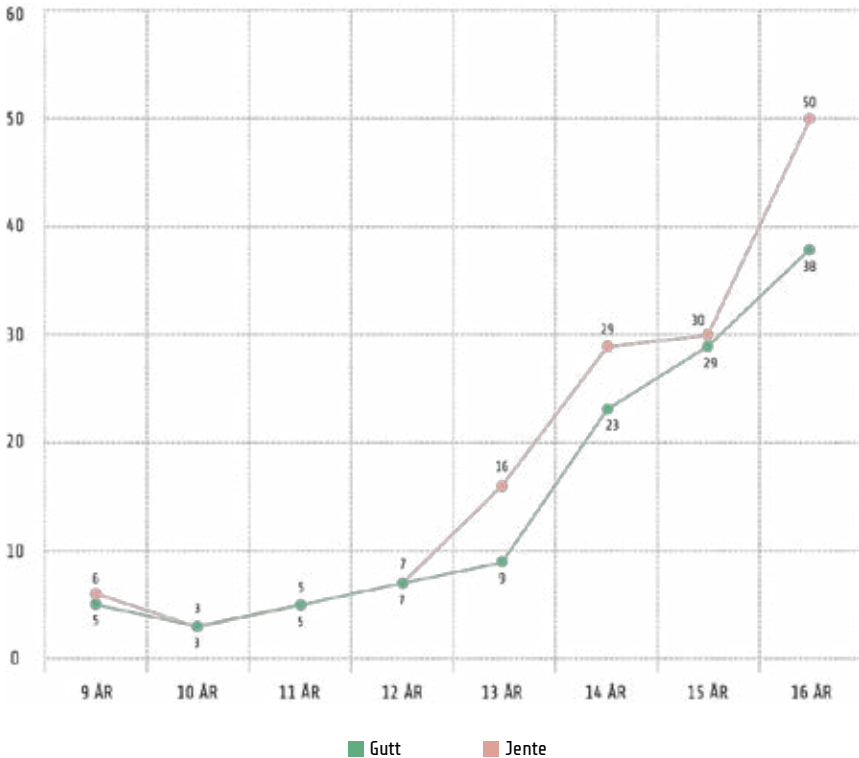
De lings-
kultur

Å dele innhold, bilder, informasjon og annet er vanlig i barne- og ungdomskulturen. Av og til fører ønsket om å dele også med seg noen negative konsekvenser, som at bilder, passord og annen sensitiv informasjon blir delt uten at barna selv vet det, eller at de villig deler uten å se konsekvensene.

Bilder og video

17 prosent av barna i alderen 9-16 år har sendt bilder eller videoer av andre på nett eller mobil uten at de har sagt ja til det. Denne andelen øker fra 12-årsalderen, og er høyest blant jentene.

Prosentandel av gutter og jenter som har sendt bilder eller videoer av andre uten at de har sagt ja til det

Barn og unge som angret seg på innhold de har lagt ut på nett

JENTER		GUTTER	
9 ÅR	9 %	9 ÅR	10 %
12 ÅR	29 %	12 ÅR	22 %
16 ÅR	58 %	16 ÅR	50 %

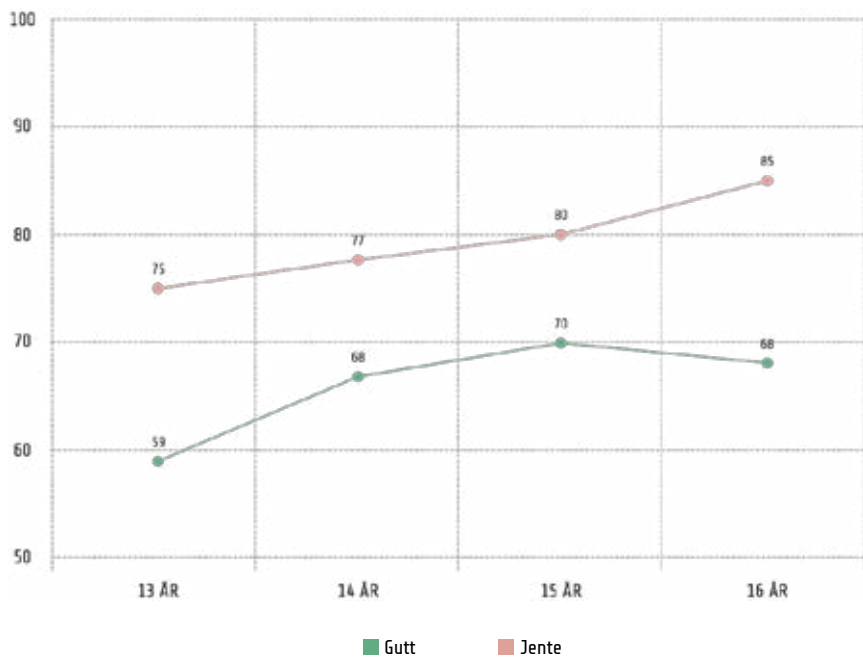
83 prosent av de som har sendt eller lagt ut ting de angret på, fikk slettet det i etterkant. Andelen som fikk det slettet er høyest blant de i alderen 15–16 år (85 prosent) og lavest blant 9–11-åringene (72 prosent). Dette skyldes først og fremst at en lavere andel av guttene i den yngste aldersgruppen (65 prosent) fikk slettet det de angret på. Blant jentene fikk hele 83 prosent av de i alderen 9–11 år slettet det de angret på.

Siden vi kun prosenturer med basis i de som har lagt ut ting de angret på, blir det forholdsvis få svar når vi kombinerer kjønn og alder. Dette gjør at vi bør være varsomme med å legge for stor vekt på forskjellene. Det var 65 svarende blant guttene i alderen 9–11 år, mot 42 jenter i samme aldersgruppe.

Passord

Mange barn og unge deler passord – og jo eldre de blir jo mer deler de. Nesten dobbelt så mange jenter som gutter har delt passordet sitt når de er 16 år.

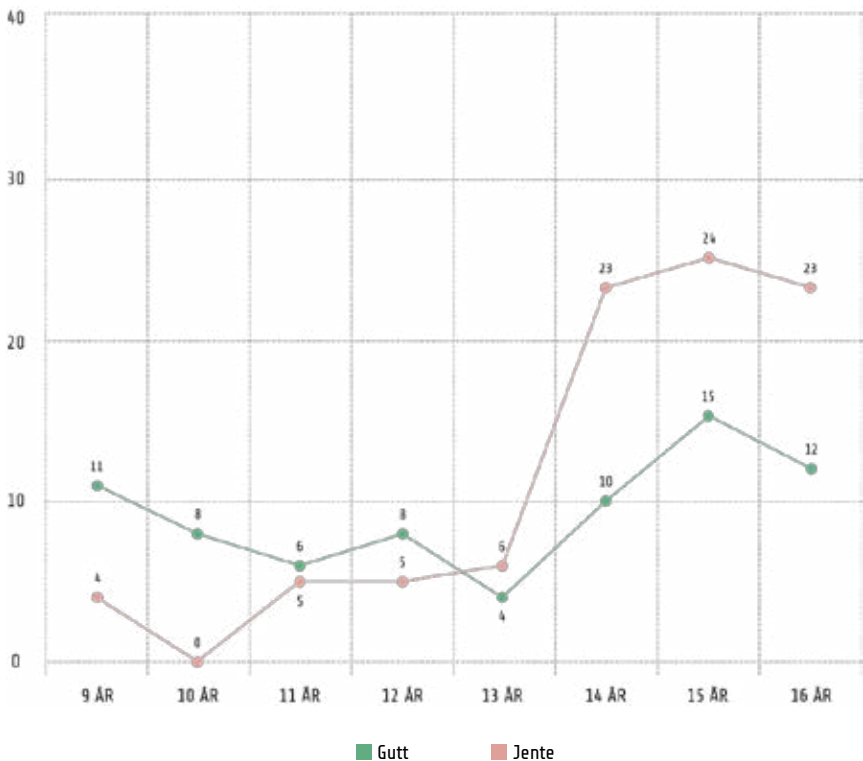
Prosentandel av gutter og jenter som har delt passordet sitt på sosiale medier (for eksempel Facebook) med en eller flere av sine venner

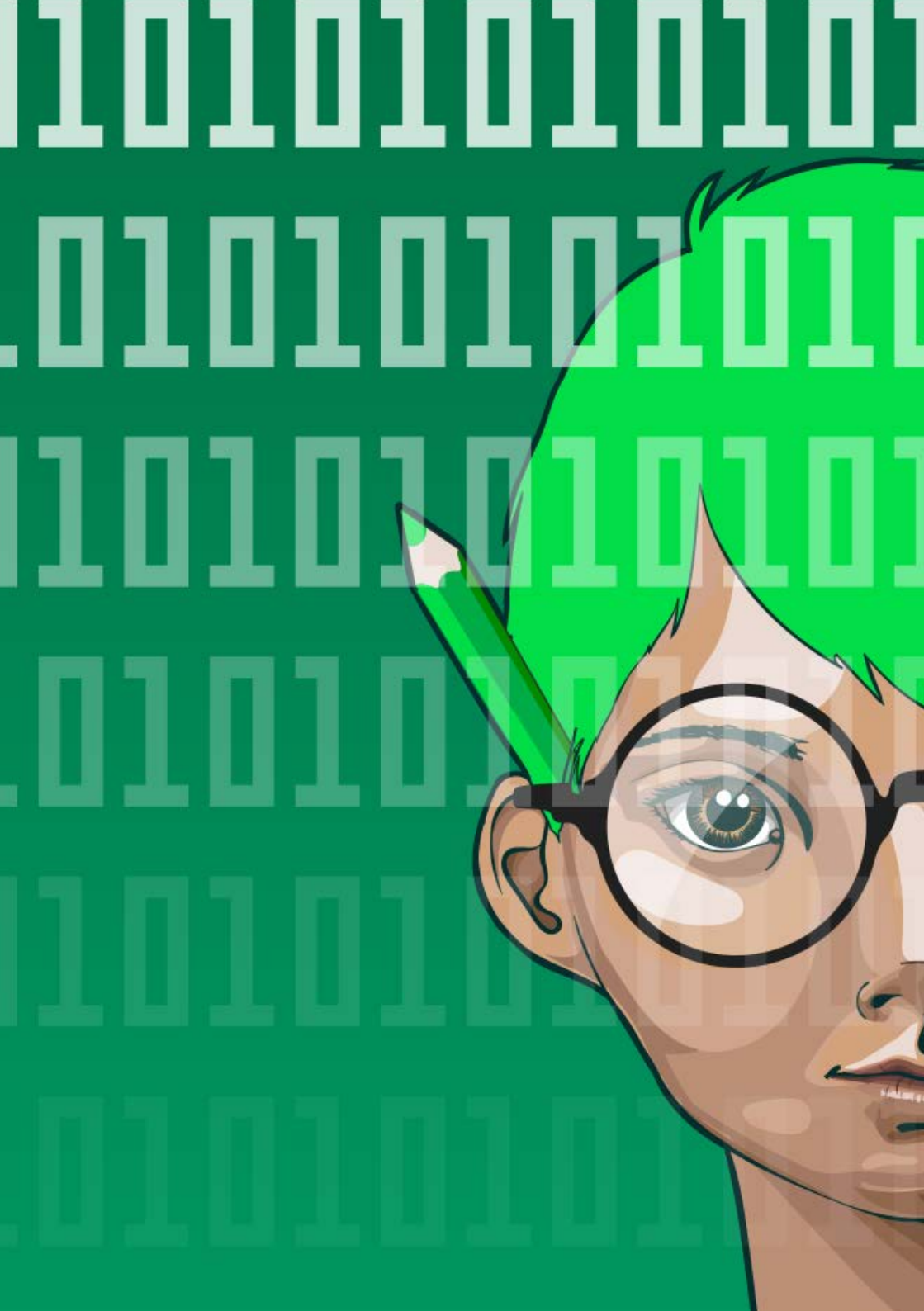

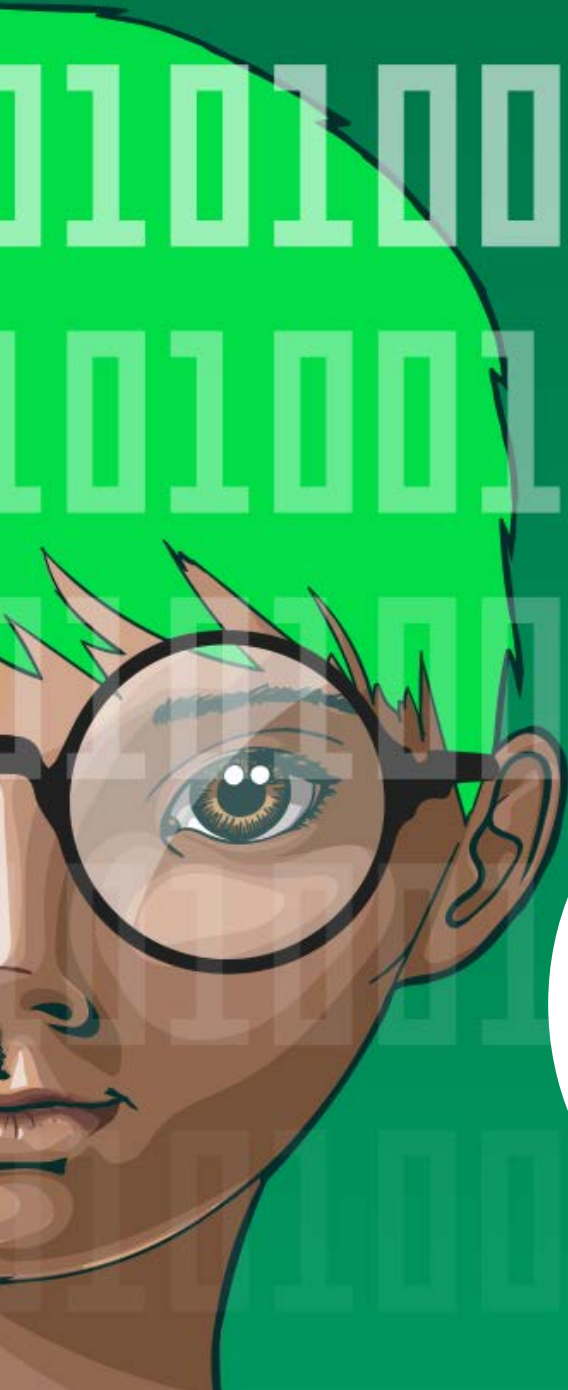
Personverninnstillinger

Eldre jenter er de som i størst grad har endret personverninnstillingene sine på sosiale medier. Det er da interessant at jenter også er de som rapporterer mest på at de deler passordet sitt på sosiale medier.

Prosentandel av gutter og jenter som har vært inne og endret på personverninnstillingene sine på sosiale medier (for eksempel fra at alle kan se profilen, statusoppdateringer, bilder til at bare vennene kan se dette). Prosenten av de som bruker sosiale medier

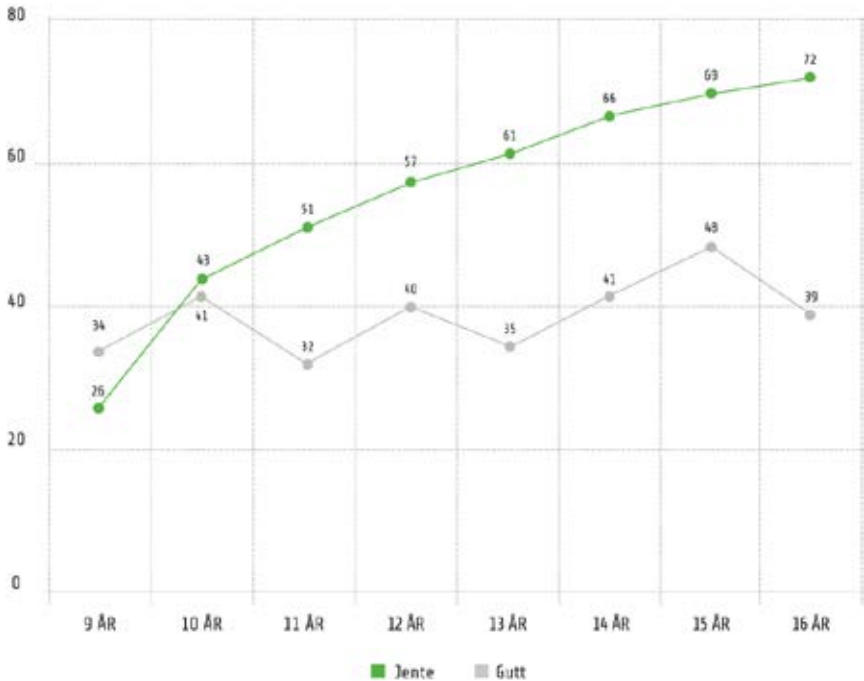
Regler
og vei-
ledning

Håndtering og rapportering av ting som skjer på nett

- 60 prosent av barna sjekker nettsider/kilder for å se om informasjonen er riktig. Andelen er økende med alderen og gjennomgående høyest blant guttene.
- 48 prosent oppgir å ha rapportert om noe som har skjedd på internett, for eksempel nettmobbing, bilde eller video som noen har delt uten tillatelse, eller innhold man har reagert på. Andelen er høyere blant jentene enn guttene og er økende med alderen. Det er mest utbredt å si ifra til venner og foreldre, så til nettsiden, søsken eller lærer. Andelen som sier ifra til foreldre har økt siden 2012, mens andelen som rapporterer til nettsiden har gått ned.
- Det er forholdsvis store forskjeller både etter kjønn og alder her. Totalt har 57 prosent av jentene og 39 prosent av guttene sagt fra om noe som har skjedd på internett. Blant jentene øker andelen som har sagt ifra jevnt med alder, mens den svinger mer blant guttene.
- 38 prosent av barna som har rapportert om noe som har skjedd på internett, hevder de fikk hjelp. Andelen er synkende med alder. De eldste barna mener i størst grad at de ikke trenger hjelp.

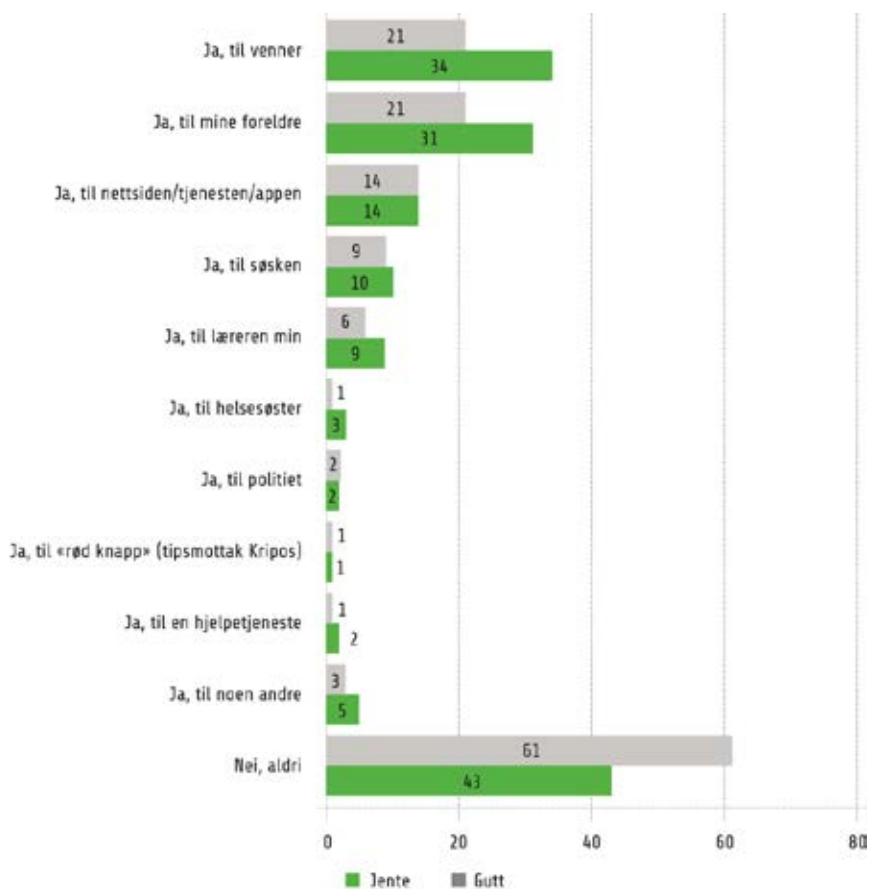

Prosentandel av gutter og jenter som noen gang har sagt ifra om noe som har skjedd på internett. For eksempel nettmobbing, bilde eller video som noen har delt uten tillatelse eller innhold man har reagert på

Jenter sier oftere ifra til foreldre og venner enn gutter. 34 prosent av jentene har sagt ifra til venner, mot 21 prosent av guttene. Andelen som har sagt fra til foreldre er 31 prosent blant jentene og 21 prosent blant guttene.

Har du noen gang sagt fra om noe som har skjedd på internett? For eksempel nettmobbing, bilde eller video som noen har delt uten tillatelse eller innhold du har reagert på. Prosent.

Tidsserien under viser sammenligning over tid for barn i alderen 9–14 år som sier fra om noe som er skjedd på nett. Det har vært en nedgang i andelen som har rapportert til nettsiden/tjenesten/appen og en økning i andelen som har rapportert til foreldrene.

Har du noen gang rapportert eller sagt fra om noe som har skjedd på internett?	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9–11 år			12–14 år			15–16 år	Gutt	Jente	
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2016	2016	2016	2016
Ja, til nettsiden/tjenesten/ appen***	21	15	8	27	22	17	20	14	14	14
Ja, til politiet	1	1	2	2	1	1	3	2	2	2
Ja, til søsken**	-	-	11	-	-	8	9	9	10	9
Ja, til læreren min	5	4	6	4	4	8	10	6	9	8
Ja, til helsesøster**	-	-	2	-	-	1	3	1	3	2
Ja, til venner**	-	-	19	-	-	27	40	21	34	28
Ja, til mine foreldre	20	23	26	13	18	26	25	21	31	26
Ja, til «rød knapp»**	-	-	1	-	-	1	2	1	1	1
Ja, til en hjelpetjeneste*	-	1	1	-	1	1	2	1	2	1
Ja, til noen andre*	-	8	5	-	14	4	4	3	5	4
Nei, aldri	66	62	61	64	52	50	42	61	43	52

*Nye alternativ i 2014

**Nye alternativ i 2016

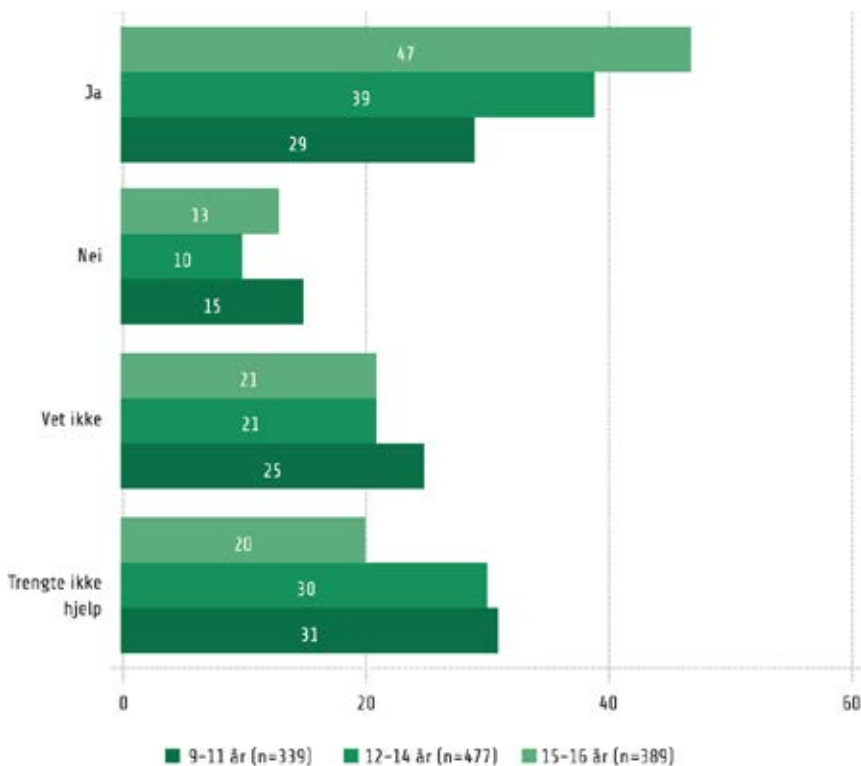
***Tidligere stod det bare nettsiden, mens det nå er lagt til tjenesten og appen

Får barn og unge som sier fra hjelp?

De som har sagt fra om noe som har skjedd på internett ble spurt om de fikk noe hjelp fra den eller de som de sa fra til.

Det er blant de i alderen 9–11 år vi finner den høyeste andelen (47 prosent) som fikk hjelp. Andelen er synkende med alder, og kun 29 prosent av de i alderen 15–16 år fikk hjelp. Samtidig er det langt flere av de eldste enn yngste som svarer at de ikke trengte hjelp (31 mot 20 prosent). Det er forholdsvis små forskjeller mellom jenter og gutter her.

Fikk du noen hjelp fra den du rapporterte/sa fra til? Prosent av de som har sagt ifra.

Veiledning og opplæring

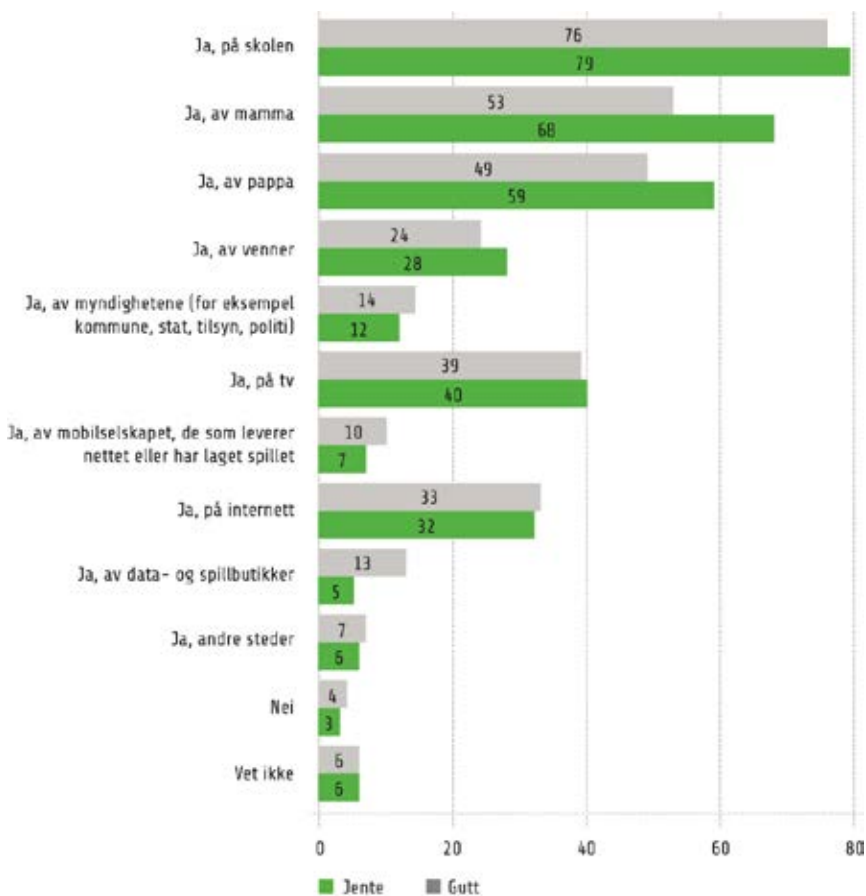
Hvem lærer barna om trygg og sikker bruk av medier?

- 78 prosent av barna har lært om trygg og sikker mediebruk på skolen, 61 prosent har lært det av mamma og 54 prosent oppgir å ha lært nettvett av pappa.
- Jentene har i større grad enn guttene lært nettvett fra foreldre og venner, mens gutter heller har lært fra data- og spillbutikker. De eldre barna har i større grad enn de yngre lært nettvett fra internett.
- Barn lærer i større grad om nettvett på skolen og tv i dag enn hva de har gjort før.

Over halvparten av barna *ønsker* å lære nettvett av skolen eller foreldre. Foreldre er særlig foretrukket blant de yngre barna, mens de eldre foretrekker å lære nettvett spesielt fra internett, myndigheter og seg selv.

Har du lært om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? Prosent, 9–16 år

Det er små forskjeller mellom jenter og gutter og mellom ulike aldersgrupper når det gjelder om man har lært om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill. Det er imidlertid noen forskjeller mellom kjønnene når det gjelder fra *hvem* man har lært om dette. De samme kildene er viktigst, uavhengig av kjønn og alder, men vi finner at en høyere andel jenter enn gutter har lært om nettvett av foreldrene. Foreldre blir en mindre viktig kilde med alderen, mens internett som kilde blir viktigere, både for jenter og gutter. 50 prosent av guttene og 47 prosent av jentene i alderen 15–16 år har lært om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill på internett.

Den tydeligste forskjellen over tid (for begge aldergruppene), er en økning i andelen som har lært om trygg og sikker bruk på skolen og på tv.

Tidsserie: har du lært noe om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? ("nettvett")
Prosent.

Har du lært noe om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill («nettvett»)?	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9-11 år			12-14 år			15-16 år	Gutt	Jente	2016
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2016	2016		
Ja, på skolen	52	57	70	66	61	85	78	76	79	78
Ja, av mamma	66	56	65	64	53	62	52	53	68	61
Ja, av pappa	63	52	58	61	47	57	44	49	59	54
Ja, av venner	28	25	25	34	30	26	29	24	28	26
Ja, av myndighetene	4	3	5	6	6	14	20	14	12	13
Ja, på tv	23	18	39	30	28	41	37	39	40	39
Ja, av mobilselskap/leverandør av nett/spill	11	5	6	12	7	10	10	10	7	9
Ja, på internett	20	14	20	25	27	32	49	33	32	32
Ja, av data- og spillbutikker	10	5	9	10	9	8	10	13	5	9
Ja, andre steder	18	13	6	20	21	7	7	7	6	7
Nei	8	4	4	6	8	2	4	4	3	3
Vet ikke	13	11	9	7	8	5	4	6	6	6

Foreldres tanker om veiledning og opplæring av egne barn på nett

- 83 prosent av foreldrene mener det er foreldre og voksne i barnets nærhet som bør ha det største ansvaret for beskyttelse av barn og unge i deres bruk av medier. Mediebransjen og skolen rangeres også høyt, mens få mener dette ansvaret ligger hos myndighetene eller staten.
- Det at foreldre og barn snakker sammen er videre rangert som det beste alternativet for hvordan man beskytter barn fra medieinnhold.
- Generelt oppgir foreldrene å ha god kjennskap til innholdet i de mediene barnet bruker, særlig når det gjelder kinofilmer, tv-program, bøker og avsier. De hevder også å ha god kjennskap til innholdet i nett-tv og spill, mens kjennskapen til apper og internettsider rapporteres som noe dårligere.
- Kunnskapen om medieinnholdet blir dårligere etter hvert som barnet blir eldre. Videre har mødrene bedre kjennskap til dette enn fedrene, og de yngste foreldrene har gjennomgående bedre kjennskap til medieinnholdet enn de eldre.

Foreldre oppgir at «å søke på nett etter informasjon eller snakke med venner og foreldre», er den vanligste strategien hvis man ikke har nok informasjon til å veilede eget barn.

- Nærmere én av tre foreldre hevder å ha brukt filter eller innstillinger på barnets mobil, nettbrett, konsoll eller PC som begrenser tilgangen til innhold. Dette er mest utbredt blant foreldre med barn i alderen 5–12 år. Dette er det samme i som i 2014.
- Tydelige regler blir mindre vanlig jo eldre barna er og erstattes da av enkelte begrensninger. Spesielt regler knyttet til spilling er mer utbredt blant gutter enn jenter, ellers er kjønnsforskjellene små. Endringene over tid er små, men vi ser en viss økning i regler knyttet til bruk av mobil.
- Tydelige regler i familien er mest utbredt når det gjelder bruk av penger i spill på mobil/nettbrett og ulovlig nedlastning og strømming. Mange

foreldre oppgir også å ha tydelige regler når det gjelder hva barnet ser på film/tv med tanke på aldersgrenser, hva barnet gjør med mobilen, hva barnet gjør på internett, hvilke (data)spill barnet spiller samt hva barnet ser på film/tv. Når det gjelder tidsbruk på de ulike aktivitetene, er det imidlertid mer utbredt med *begrensninger* i enkelte tilfeller.

Tidsserie: har deres familie regler eller begrensninger når det gjelder...? Prosent.

Har deres familie regler eller begrensninger når det gjelder...?	ALDER							KJØNN		TOTALT	
	9-11 år			12-14 år			15-16 år		Gutt		Jente
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2016	2016	2016		
Hva barnet ser på film eller tv-program?											
Har tydelige regler	43	46	42	43	34	38	19	38	35	37	
Begrensninger i enkelte tilfeller	25	24	32	32	43	41	41	34	35	34	
Har ikke vært behov for regler	30	27	25	23	21	20	31	25	26	25	
Ingen regler	1	2	1	1	2	1	9	3	4	3	
Vet ikke	1	-	0	-	0	-	-	-	-	-	
Hvor mye tid barnet bruker på film eller tv											
Har tydelige regler	31	35	28	29	23	25	13	28	23	26	
Begrensninger i enkelte tilfeller	37	34	49	48	50	51	43	43	46	44	
Har ikke vært behov for regler	29	28	21	20	25	22	35	25	28	26	
Ingen regler	2	3	2	2	2	2	9	5	4	4	
Vet ikke	1	-	0	-	1	-	-	-	-	-	
Hva barnet gjør på internett											
Har tydelige regler	46	45	47	46	46	48	29	43	39	41	
Begrensninger i enkelte tilfeller	7	12	19	20	31	33	33	26	26	26	
Har ikke vært behov for regler	46	40	33	32	21	18	30	27	31	29	
Ingen regler	1	2	1	2	2	1	8	4	3	4	
Vet ikke	1	-	1	-	0	-	-	-	-	-	
Hvor mye tid barnet bruker på internett											
Har tydelige regler	40	40	36	39	34	33	17	34	27	31	
Begrensninger i enkelte tilfeller	19	23	31	32	45	46	47	37	41	39	
Har ikke vært behov for regler	38	34	31	27	18	19	27	24	27	26	
Ingen regler	2	3	2	2	2	2	9	5	4	4	
Vet ikke	1	-	0	-	0	-	-	-	-	-	
Hvilke dataspill/spill barnet spiller?											
Har tydelige regler	46	47	46	50	44	44	22	44	35	40	
Begrensninger i enkelte tilfeller	17	16	24	24	36	37	35	32	25	29	
Har ikke vært behov for regler	38	35	29	24	19	18	36	21	37	28	
Ingen regler	0	2	0	1	2	2	8	3	3	3	
Vet ikke	0	-	0	-	0	-	-	-	-	-	

Fortsetter neste side

Hvor mye tid barnet bruker på dataspill/spill?										
Har tydelige regler	38	41	39	41	35	34	19	38	27	33
Begrensninger i enkelte tilfeller	26	26	37	39	47	49	43	40	41	41
Har ikke vært behov for regler	35	31	23	18	15	14	30	18	29	23
Ingen regler	1	2	1	2	3	2	7	4	3	3
Vet ikke	1	-	0	-	0	-	-	-	-	-
Ulovlig nedlastning og strømming av film og lignende?*										
Har tydelige regler	-	48	-	49	-	59	43	54	45	50
Begrensninger i enkelte tilfeller	-	6	-	7	-	6	12	8	8	8
Har ikke vært behov for regler	-	40	-	40	-	33	37	33	41	37
Ingen regler	-	6	-	4	-	2	8	5	6	5
Vet ikke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bruk av penger i spill på mobil og nettbrett?*										
Har tydelige regler	-	58	-	61	-	77	64	68	64	66
Begrensninger i enkelte tilfeller	-	3	-	8	-	6	6	7	5	6
Har ikke vært behov for regler	-	37	-	29	-	16	27	24	28	26
Ingen regler	-	2	-	2	-	1	2	1	2	2
Vet ikke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hva barnet gjør med mobilen?										
Har tydelige regler	59	51	47	49	40	53	22	44	40	42
Begrensninger i enkelte tilfeller	12	10	20	16	28	23	35	22	25	24
Har ikke vært behov for regler	29	35	33	33	28	22	34	30	31	31
Ingen regler	1	4	1	1	4	1	9	4	4	4
Vet ikke	0	-	0	-	1	-	-	-	-	-
Hva barnet ser på av filmer og tv-program i forhold til passende aldersmerking*										
Har tydelige regler	-	50	-	52	-	48	24	45	40	43
Begrensninger i enkelte tilfeller	-	17	-	22	-	30	33	27	25	26
Har ikke vært behov for regler	-	31	-	25	-	21	33	25	31	28
Ingen regler	-	2	-	1	-	1	10	4	4	4
Vet ikke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvor mye tid barnet bruker med mobilen										
Har tydelige regler	48	43	31	38	24	28	12	30	24	27
Begrensninger i enkelte tilfeller	13	22	25	25	32	34	39	30	34	32
Har ikke vært behov for regler	37	33	43	36	39	36	39	36	37	36
Ingen regler	2	2	1	2	5	2	10	5	5	5
Vet ikke	0	-	0	-	0	-	-	-	-	-

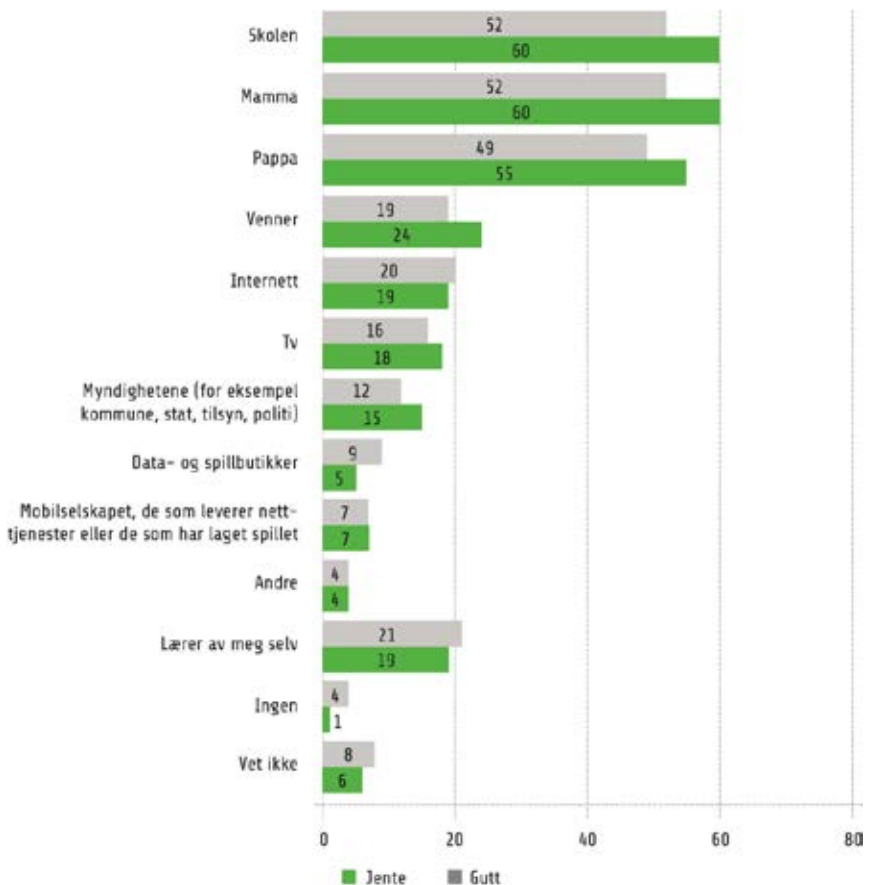
*By i 2016

Hvem ønsker barna å lære om trygg og sikker bruk av?

56 prosent av barna oppgir at de ønsker å lære om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill av skolen, 56 prosent oppgir mamma og 52 prosent oppgir pappa. Andelen som ønsker å lære om nettvett av foreldre synker med alderen, både blant jenter og gutter. Andelen som ønsker å lære om nettvett fra internett, myndigheter, data- og spillbutikker, mobilskapet/de som leverer netjtjenester eller har laget spillet samt av seg selv, er økende med alder.

Hvem vil du helst skal lære deg om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill?
 Prenter, 9–16 år

Det er mindre forskjeller fra tidligere år når det gjelder hvem man ønsker å lære om trygg og sikker bruk av, sammenlignet med hvem man har lært av. Det tydeligste mønsteret er at det har vært en økning i andelen av barn i alderen 9–14 år som ønsker å lære om dette på skolen og en viss nedgang i andelen som ønsker å lære av venner.

Tidsserie: hvem vil du helst skal lære deg om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? Prosent.

Hvem vil du helst skal lære deg om trygg og sikker bruk av nett, mobil og spill? («nettvevt»)	ALDER							KJØNN		TOTALT
	9–11 år			12–14 år			15–16 år	Gutt	Jente	
	2012	2014	2016	2012	2014	2016	2016	2016	2016	2016
Skolen	43	48	55	46	43	59	52	52	60	56
Mamma	72	65	71	55	48	56	36	52	60	56
Pappa	72	60	65	54	45	53	33	49	55	52
Venner	27	28	20	29	28	22	22	19	24	21
Internett	17	12	11	18	20	19	31	20	19	20
Tv	13	10	14	17	17	17	21	16	18	17
Myndighetene	9	5	8	12	11	12	23	12	15	14
Data- og spillbutikker	9	6	5	12	9	6	11	9	5	7
Mobilselskap/leverandør av nett/spill	11	4	4	13	8	7	10	7	7	7
Andre	15	11	7	12	11	3	2	4	4	4
Lærer av meg selv*	-	-	15	-	-	19	29	21	19	20
Ingen	5	5	2	9	12	2	4	4	1	3
Vet ikke	13	11	7	14	14	6	8	8	6	7

*Ny i 2016

Medietilsynet

NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

BARN OG MEDIER 2016

Utgiver: Medietilsynet

Illustrasjon & design: Page Black

Foto: Kine Jensen

ISBN: 978-82-91977-54-6

KONTAKT

www.medietilsynet.no

www.facebook.com/medietilsynet

www.twitter.com/medietilsynet

post@medietilsynet.no